

การถ่ายภาพสารคดี เรื่อง “งานนี้ที่รัก”
DOCUMENTARY PHOTOGRAPHY TITLED “LABOR OF LOVE”

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการถ่ายภาพ ภาควิชาศิลปะศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2560

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์
การถ่ายภาพประกอบสำหรับหนังสือนิทาน เรื่อง “คิวปิด ไชคี”
ILLUSTRATED PHOTOGRAPHY TITLED “CUPID PSYCHE”

นางสาวชลธิชา เปลี่ยนอารมณ์
Miss. CHONTICHA PLEANAROM

ภาควิชาศิลปะ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการถ่ายภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..... วันที่ 31 พค. 2561

(รองศาสตราจารย์กิตติชัย เกษมสานต์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การถ่ายภาพสารคดี เรื่อง “งานนี้ที่รัก” DOCUMENTARY PHOTOGRAPHY TITLED “LABOR OF LOVE”
ชื่อ	นางสาวเอธยา พัทธภักดิ์
รหัสประจำตัว	57020424
สาขาวิชา	การถ่ายภาพ
ภาควิชา	นิเทศศิลป์
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2560
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์กิตติชัย เกษมศานต์

บทคัดย่อ

ข้าพเจ้าเกิดในครอบครัวคนอีสาน “หมอลำ” เป็นสิ่งที่อยู่กับครอบครัวของข้าพเจ้ามาตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน ทั้งหมอลำวงเล็กจนถึงลูกทุ่งหมอลำวงใหญ่ข้าพเจ้าเคยได้รับชมมาก่อน รวมถึงหมอลำที่จัดทางวิทยุซึ่งคุณยายของข้าพเจ้านิยมฟังก่อนนอนในช่วงที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่กับคุณยาย สิ่งนี้คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้ข้าพเจ้าสนใจอยากศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะการทำงานของวงลูกทุ่งหมอลำ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวการใช้ชีวิตของกลุ่มคนที่มีอาชีพต้องเดินทางไปกับคาราวานลูกทุ่งหมอลำที่แต่ละวันต้องทำงานในสถานที่ ที่แตกต่างกันไป พวกเขาต้องพบกับความลำบากและสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถเลือกอะไรได้ สิ่งนี้แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับงานและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อต้องมาใช้ชีวิตที่ต้องเดินทางอย่างเป็นกิจวัตร เพื่อเป็นแนวทางสารคดีสำหรับผู้สนใจต่อไป จุดประสงค์ที่แท้จริงของศิลปนิพนธ์นี้คือให้ความรู้ ความเข้าใจ ในความเป็นอยู่ของอาชีพที่น้อยนักจะให้เห็นศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการสร้างภาพถ่ายสารคดีด้วยการศึกษาแนวคิดการทำงาน วิธีการนำเสนอของช่างภาพและนิตยสารดนตรีที่ถ่ายภาพเกี่ยวกับเบื้องหลังของศิลปินเพื่อแสดงให้เห็นอีกมุมหนึ่งของการทำงานที่น่าสนใจ ให้ผู้ที่สนใจในการทำงานด้านสารคดีได้ศึกษาต่อ

ศิลปนิพนธ์นี้ประกอบด้วยภาพอัดขยายขนาด 12x18 นิ้ว จำนวน 24 ภาพ เล่าจากภาพแรกไปจนถึงภาพสุดท้ายเป็นเรื่องราวภายในหนึ่งวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปินพันธ์นี้จะสามารถดำเนินการไปด้วยดีไม่ได้หากขาดความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น คำแนะนำ การเอื้อเฟื้อข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำงาน การอนุมัติ การสละเวลา แรงกาย และ แรงใจทั้งหมด เพื่องานที่ใหญ่ที่สุดในชีวิตการศึกษาชั้นนี้ จึงขอขอบพระคุณความช่วยเหลือตลอด กระบวนการ การทำงานที่ใช้เวลายาวนานตั้งแต่การเลือกหัวข้อการทำงานจนถึงวันที่งานสำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี โดยข้าพเจ้าขอกล่าวขอบพระคุณบุคคลดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาการถ่ายภาพทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำรวมถึงความสนใจใน หัวข้อที่ข้าพเจ้าเลือกทำ และให้ความช่วยเหลือเมื่อข้าพเจ้าประสบปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต โดยเฉพาะ อย่างยิ่งขอขอบพระคุณอาจารย์กิตติชัย เกษมศานต์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม คอยติดตามงาน ควบคุมทิศทางของงานให้เป็นไปตามที่วางแผนไว้โดยไม่ขาดตกบกพร่อง และ ตรวจทานโดยใส่ใจทุกรายละเอียดของงาน รวมถึงให้ยืมอุปกรณ์ที่มีส่วนสำคัญต่อการทำงานครั้งนี้มาก

ขอขอบพระคุณผู้ที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของข้าพเจ้าคือคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ทั้งทางด้าน ทุนทรัพย์และให้โอกาสข้าพเจ้าในการเผชิญกับสิ่งที่ข้าพเจ้าเลือก ทั้งยังให้ความสนใจอย่างมากในเรื่อง ที่ข้าพเจ้าเลือกทำซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจและมีความสุขกับการทำงานเป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณพี่ฐิติชญา เล็กแหลมหลัก ผู้เป็นเหมือนกับที่ปรึกษาส่วนตัวทั้งในเรื่องของงาน เรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิต ทั้งให้ยืมอุปกรณ์เลนส์ และที่สำคัญคอยติดตามผลงานอยู่เสมอ

ขอขอบพระคุณธามธัญ เตชะศิลป์พิทักษ์ เพื่อนผู้ใจดีมีเมตตาให้ยืมอุปกรณ์เลนส์ที่สำคัญอย่าง มากในการถ่ายทำครั้งนี้ เป็นเวลายาวนานตลอดการทำงานโดยไม่มีทางทวงคืน

ขอขอบพระคุณวิภาดา ถาวร เพื่อนรักและเพื่อนพี่น้องชาวโฟโต้ทุกท่านที่คอยติดตามผลงาน การเดินทางและแสดงความเป็นห่วง ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับมิตรภาพที่มีให้กันตลอดมา

ขอขอบพระคุณคุณณมนิล นามวงษา หัวหน้าวงสวน้อยเพชรบ้านแพงเป็นอย่างสูงสำหรับ ความกรุณาที่มีต่อข้าพเจ้า รวมทั้งขอขอบพระคุณสมาชิกวงทุกท่านที่ให้การต้อนรับและดูแลข้าพเจ้า เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่อดิสร พลาเลิศ คุณครูกิตติ ทองวนิช คุณพ่อยงยุทธ วงศ์ของ ผู้เป็น เหมือนกับผู้ปกครองที่คอยช่วยเหลือแนะนำให้ที่พักและอาหารข้าพเจ้าในทุก ๆ วันที่ร่วมใช้ชีวิตไปกับ วง ขอขอบคุณที่ทุกท่านทำให้งานสำเร็จไปพร้อมกับได้รับความสุขอย่างเต็มเปี่ยม

ขอขอบพระคุณคุณกฤตภาส เตชะพุมิ ผู้ที่คอยรับฟังทุกเรื่องราวไม่ว่าจะดีหรือร้ายที่เกิดขึ้นกับตัว ข้าพเจ้าตลอดเวลาที่ผ่านมาโดยไม่เคยหายไปไหน ขอขอบคุณกำลังใจและความเป็นห่วงที่มอบให้กันเสมอ

เอธยา พัตถักดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรม	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3 แนวคิด	1
1.4 ขอบเขตของโครงการ	2
1.5 รายละเอียดเทคนิค	2
1.6 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย	2
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 ข้อมูลในการสร้างสรรค์	3
2.1 ภาพถ่ายสารคดี	3
2.2 เพลงลูกทุ่ง	4
2.3 ทางเครื่อง	6
2.4 หมอลำ	7
2.5 วงสาวน้อยเพชรบ้านแพง	9
2.6 ช่างภาพที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน	16
บทที่ 3 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	22
3.1 ขั้นตอนการวางแผนงาน	22
3.2 ขั้นตอนการทดลองทำงาน	22
3.3 ขั้นตอนการทำงาน	24
3.4 การเลือกภาพและการจัดตำแหน่งของภาพ	33
3.5 การตกแต่งภาพ	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลงานจริง	35
บทที่ 5 บทสรุป	47
4.1 สรุปผลการทำงาน	47
4.2 ปัญหาในการทำงาน	47
4.3 ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	49
ประวัติผู้วิจัย	50

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ลูกนก สุภาพร และหางเครื่อง	7
2 ยายแหลมในชุดทำงาน	11
3 พี่ปอ	11
4 พี่บู	12
5 ครูเอ และรถขนอุปกรณ์ในการแสดง	13
6 ลุงหวัง กับกีตาร์ตัวโปรด	14
7 พี่วัฒน์ พระเอกหมอลำ	14
8 พี่โจ กับพวงมาลัยเงินจากแม่ฮัก	15
9 Danny Clinch	17
10 ภาพตัวอย่างผลงานของ Danny Clinch (1)	17
11 ภาพตัวอย่างผลงานของ Danny Clinch (2)	17
12 ภาพตัวอย่างผลงานของ Danny Clinch (3)	17
13 ภาพตัวอย่างผลงานของ Danny Clinch (4)	17
14 The Pillow Fight 1964 (1)	18
15 The Pillow Fight 1964) 2(18
16 Harry Benson	19
17 ภาพตัวอย่างผลงานของ Harry Benson (1)	19
18 ภาพตัวอย่างผลงานของ Harry Benson (2)	19
19 ภาพตัวอย่างผลงานของ Harry Benson (3)	19
20 ภาพตัวอย่างผลงานของ Harry Benson (4)	19
21 Jann Simon Wenner	20
22 Ralph J. Gleason	20
23 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone (1)	21
24 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone (2)	21
25 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone (3)	21
26 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone (4)	21
27 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone (5)	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
28 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone (6)	21
29 ถ่ายทดลองครั้งที่ 1 (1)	22
30 ถ่ายทดลองครั้งที่ 1 (2)	23
31 ถ่ายทดลองครั้งที่ 2	23
32 ถ่ายทดลองครั้งที่ 3	24
33 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 1	25
34 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 2 (1)	25
35 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 2 (2)	26
36 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 3 (1)	26
37 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 3 (2)	27
38 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 4	28
39 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 5	29
40 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 6	30
41 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 7 (1)	30
42 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 7 (2)	31
43 ถ่ายทำจริงครั้งที่ 8	32
44 การเลือกรูปจากรูปที่อัดขนาดเล็ก	33
45 ภาพที่คัดเลือก และทดลองจัดเรียงแล้ว	33
46 เลือกภาพที่ต้องการจะแก้ไข	34
47 การเปรียบเทียบระหว่างภาพที่ยังไม่ตกแต่งสี และตกแต่งสีภาพแล้ว	34
48 รถอุปกรณ์ติดตั้งเวทีจอดเทียบเมื่อมาถึงบริเวณที่ทำการแสดง	35
49 แคนเซอร์ชนของลงจากรถเพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงาน	35
50 สมาชิกในวงอาบน้ำที่ก๊อบบริเวณข้างรั้วบ้านของชาวบ้าน	36
51 เสื้อผ้าและวิกผมที่ซักถูกตากอยู่บนต้นไม้	36
52 สมาชิกในวงรับประทานอาหารใต้ช่องเก็บของของรถทัวร์	37
53 สมาชิกในวงนอนหลับพักผ่อนในเวลากลางวันที่เป็นเวลาว่าง	37
54 หัวหน้าวงกำลังเซ็นสัญญาทำการแสดงกับผู้ว่าจ้างในปีถัดไป	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า	
55	ขยายแหลมนั่งรับประทานอาหารอย่างโดดเด่นในพื้นที่ส่วนตัว	38
56	ที่บู๊กำลังแต่งหน้าพร้อมด้วยแพร์ภาพสดสดบนโต๊ะเครื่องแป้งพกพา	39
57	รถพระเคลื่อนที่และสมาชิกผู้มีหน้าที่จัดเตรียมของไหว้พระในแต่ละวัน	39
58	นักแสดงและคอนวอยอาศัยห้องของรถบรรทุกในการใช้ชีวิต	40
59	สมาชิกในวงตั้งแต่หัวหน้าวง ครูสอนเต้น แดนเซอร์ และคอนวอยทำงาน	40
60	แดนเซอร์ในระหว่างการแสดง	41
61	พิธีฉันทน์พบปะแม่ฮักหรือแฟนคลับระหว่างทำการแสดง	41
62	ระหว่างการแสดงตลก	42
63	แดนเซอร์ขณะทำการแสดง	42
64	นักแสดงขณะทำการแสดง	43
65	ภาพโดยรวมของการแสดง	43
66	ขยายแหลมในระหว่างรอขึ้นทำการแสดงบริเวณหลังเวที	44
67	ที่บู๊นอนพักผ่อนระหว่างพักในช่วงที่ไม่มีคิวการแสดง	44
68	ภาพการทำงานทั้งด้านบนและด้านล่างของเวที	45
69	แดนเซอร์เมื่อการแสดงใกล้จะจบในเวลาเช้า	45
70	แดนเซอร์ที่เปลี่ยนชุดแล้วเพื่อเตรียมตัวเก็บขยะหลังจบการแสดง	46
71	พื้นที่หลังจบการแสดงและรถบรรทุกที่กำลังเตรียมตัวออกเดินทาง	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ที่มาของการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้เกิดจากที่ตัวข้าพเจ้าได้เติบโตมาในครอบครัวคนอีสาน ทำให้ข้าพเจ้าได้รับวัฒนธรรมการฟังหมอลำและได้ชมการแสดงหมอลำจากแผ่นวีดีทัศน์ที่การแสดงสดที่ทางบ้านสะสมไว้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับหมอลำอยู่บ้าง ในอดีตข้าพเจ้ารู้จักคณะลูกทุ่งหมอลำเพียงคณะเดียวแต่ปัจจุบันหมอลำที่มีชื่อเสียงมากมายหลายคณะได้กำเนิดขึ้น และยังมีการเปิดการแสดงทั่วทุกที่ในภาคอีสานรวมถึงภาคอื่นในประเทศไทยอย่างแพร่หลายมีงานต่อเนื่องกันทุกวันซึ่งแต่ละวงก็จะมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จุดขาย เทคโนโลยีใหม่ที่แตกต่างกัน ด้วยความรุ่งเรืองของวงการลูกทุ่งหมอลำนี้ทำให้ข้าพเจ้าสนใจศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการอาชีพนี้

ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอภาพเรื่องราวชีวิตของสมาชิกฝ่ายต่าง ๆ ภายในคณะ ให้เห็นถึงความ เป็นอยู่ที่แปลกไปจากคนทั่วไป โดยทุกคนในวงมีหน้าที่ต่างกันแต่มีเป้าหมายเดียวกันคือสร้างสรรค์การ แสดงเพื่อให้ผู้ชมมีความสุขความพอใจ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการถ่ายทอดเรื่องราวของวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำผ่านภาพถ่ายสารคดี
- 1.2.2 เพื่อศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำผ่านที่สถานที่สัมภาษณ์
- 1.2.3 เพื่อถ่ายทอดวิถีชีวิตความเป็นอยู่การใช้ชีวิตแบบคาราวานของวงดนตรีลูกทุ่งหมอลำ
- 1.2.4 เพื่อศึกษาทำความเข้าใจผลงานของศิลปินและนิตยสารที่เป็นแรงบันดาลใจ

1.3 แนวคิด

เรื่องราวชีวิตของชาวคณะลูกทุ่งหมอลำที่ไม่มีห้องทำงานที่ประจำ การเดินทางไปเรื่อย ๆ ทุกวันทำให้เกิดการปรับตัวไปเรื่อย ๆ โดยการเล่าผ่านวันหนึ่งวันของการทำงานเริ่มตั้งแต่กิจวัตรประจำวัน การเตรียมตัวก่อนขึ้นแสดง บนเวทีที่ทำการแสดง และหลังเวทีระหว่างการแสดงจนเดินทางต่อไปในเช้าวันใหม่

1.4 ขอบเขตของโครงการ

1.4.1 อุปกรณ์กล้อง Canon 5Diii. Lens 17-40 mm. 35 mm. 70-200 mm.

1.4.2 ชุดภาพถ่ายสารคดี จำนวน 24 รูป ขนาด 12x18 นิ้ว

1.5 รายละเอียดเทคนิค

ลักษณะที่โดดเด่นของภาพชุดนี้คือความเป็นธรรมชาติ ข้าพเจ้าจะอาศัยช่วงจังหวะที่สมาชิกกำลังพักผ่อนจะถ่ายภาพในแบบของการถ่ายแคนดิดเพื่อให้ได้บรรยากาศของบุคคลที่ข้าพเจ้าจะนำเสนอให้เป็นไปตามธรรมชาติ

1.6 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1.6.1 ศึกษาผลงานการถ่ายภาพของนิตยสาร Rolling Stones

1.6.2 ศึกษาถึงข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับหมอลำและการแสดงหมอลำ

1.6.3 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และนักแสดงเพื่อสื่อสารเรื่องราวของวงดนตรี

1.6.4 ออกแบบวางแผนขั้นตอนการถ่าย ลำดับเรื่องราวที่จะเล่า

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับลักษณะงานในคณะลูกทุ่งหมอลำ

1.7.2 ได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหมอลำซึ่งเป็นวัฒนธรรมของบ้านเกิด

1.7.3 ได้ศึกษาขั้นตอนวิธีการถ่ายทอดภาพถ่ายทางสารคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ข้อมูลในการสร้างสรรค์

2.1 ภาพถ่ายสารคดี

ภาพถ่ายสารคดี (Documentary Photography) ภาพถ่ายสารคดีซึ่งเน้นความเหมือนจริง เป็นสำคัญ (realism) เป็นการบันทึก เหตุการณ์ตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา ภาพถ่ายสารคดี ครอบคลุม เนื้อหาหลากหลายประเภท มิได้จำกัดแค่ภาพถ่ายเกี่ยวกับชีวิตและสังคม เท่านั้น ภาพถ่าย สถาปัตยกรรม ภาพถ่ายวิทยาศาสตร์การแพทย์ มานุษยวิทยา ภาพถ่ายเดินทางท่องเที่ยว ภาพถ่ายทาง อากาศ ภาพถ่ายทาง ดาวเทียม รูปติดบัตรก็ล้วนแต่เป็นงานภาพถ่ายเชิงสารคดีทั้งสิ้น วัตถุประสงค์ หลักของภาพถ่ายประเภทนี้คือบันทึกหลักฐานเอกสารเพื่อเก็บเป็นข้อมูล อย่างไรก็ตามภาพถ่ายใน ฐานะสื่อที่มีอิทธิพลต่อความคิด และอารมณ์ขอบเขตงานภาพสารคดีจึงมิได้หยุดอยู่แค่การบันทึก ข้อมูลมิได้เป็นเพียงแค่หลักฐานเอกสารนับแต่ปลายศตวรรษที่ 19 รูปแบบของภาพถ่าย สารคดีถูก นำไปใช้โน้มน้าวกระแสสังคม ทั้งการเมือง โฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งผู้คนในสังคมให้ความเชื่อถือข้อมูลจาก ภาพถ่ายอยู่เสมอแม้บางครั้งสิ่งที่อยู่ในภาพถ่ายอาจไม่ใช่ความจริงทั้งหมด อาจเป็นความจริงเพียง บางส่วน หรือโกหกอย่างเจตนา ซึ่งอาจนำไปสู่การเข้าใจผิดและบิดเบือน แต่สิ่งเหล่านี้อยู่นอกเหนือการ ควบคุม และเป็นเรื่องที่ต้องมีวิจารณญาณต้องมีความรู้สติปัญญาที่จะดูและรับผิดชอบตนเอง

ช่างภาพสารคดี / ภาพข่าว มีหน้าที่บันทึกเหตุการณ์ตีความ จากเหตุการณ์ตรงหน้าที่เป็นสภาพจริงที่ เกิดขึ้นวินาทีนั้นบันทึกอย่างตรงไปตรงมา ไม่พรรณนา ไม่ออกความเห็นเกินจำเป็นซึ่งโดยหลักการแล้ว ไม่ควรแสดงความเห็นส่วนตัวด้วยซ้ำแต่ในฐานะมนุษย์ย่อมเป็นไปไม่ได้เพราะมีจิตใจมีความรู้สึก และ ทุกคนเลือกช่างของตนเองไม่ว่าปากจะพูดอย่างไรก็ตาม ดังนั้นสิ่งที่ช่างภาพในฐานะมนุษย์พึงทำได้คือ ไม่บิดเบือนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ประเด็นนี้เป็นหัวใจสำคัญที่สุดของภาพถ่ายสารคดีและภาพข่าว

ช่างภาพสามารถบันทึกได้แค่สิ่งที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าเท่านั้นส่วนกระบวนการนำเสนอภาพต่อสังคมอยู่ ในอำนาจของสำนักข่าว สำนักพิมพ์รัฐบาลซึ่งแน่นอนว่าองค์กรเหล่านี้ย่อมมีแนวคิดวัตถุประสงค์ แม้กระทั่งมีผลประโยชน์แอบแฝงที่ต้องคำนึงถึง เมื่อภาพถ่ายไปถึงมือผู้กุมอำนาจการสื่อสารเหล่านี้ แล้ว ภาพถ่ายมักถูกใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แอบแฝงขององค์กรเสมอ ดังนั้นในโลกศตวรรษที่ 21 สถานการณ์หนึ่งนั้น การมีช่างภาพจำนวนมากจากหลากหลายสำนักจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการ บิดเบือนหรือแอบแฝงใด ๆ ย่อมถูกโต้แย้งได้ด้วยข้อมูลภาพถ่ายของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยเฉพาะในโลก ทุน นิยมที่มีการแข่งขันสูง อีกทั้งปัจจุบันภาพถ่ายพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่ดิจิทัล และเกิดช่างภาพประชาชน ขึ้นมากมายทุกมุมโลก ซึ่ง"ช่างภาพ ประชาชน" คือชาวบ้านธรรมดาที่มีกล้องอยู่ในมือ ทั้งภาพนิ่ง วิดีโอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทรศัพท์ มือถือ อัปโหลดผ่านอินเทอร์เน็ตการโกหกบิดเบือนจึงทำได้ยากกว่าศตวรรษก่อนหน้าแต่อย่างไรสังคมก็ยอมรับว่าภาพถ่ายนำเสนอความเป็นจริงเสมอ (www.photoartcmu.com, 2018)

2.2 เพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่ง คือเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมอุดมคติและวัฒนธรรมไทย โดยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง และลีลาการร้องการบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะซึ่งให้บรรยากาศ ความเป็นลูกทุ่งโดยเฉพาะการร้องเอื้อนที่ใช้ลูกคอ เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือมีการใช้ภาษาง่าย ๆ บรรยายเรื่องราวของชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นชีวิตของชาวชนบท โดยก่อนหน้านั้นยังไม่มีแบ่งแยกว่า เป็นเพลงลูกทุ่งหรือเพลงลูกกรุง เนื่องจากเพลงไทยได้พัฒนามาจากเพลงไทยเดิมที่ใช้คำร้องที่มีลักษณะการเอื้อน และใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลง มาเป็นเพลงไทยสากล ที่มีเนื้อร้องเต็ม ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากฟังง่าย ร้องง่าย จำได้ง่ายและมักเรียกลักษณะจากแนวการร้องของนักร้องแต่ละคนมากกว่า เช่น แนวร่ำวง แนวเพลงเพื่อชีวิต นอกจากนี้นักประพันธ์เพลงลูกทุ่งรุ่นเก่า ๆ ก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการแบ่งแยกประเภทของเพลงไทยสากลว่า เป็นเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง เพราะถือว่าดนตรีเป็นภาษาสากลและต่างเป็นเพลงไทยสากลเช่นเดียวกัน

ยุคบุกเบิกเพลงลูกทุ่ง

สืบเนื่องจากการที่มีคำว่า "เพลงลูกทุ่ง" เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก และมีการนำเสนอ ผ่านรายการโทรทัศน์ ทำให้เพลงลูกทุ่งแพร่หลาย และได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว เนื้อหาของเพลงมีหลากหลาย เช่น บรรยายถึงชีวิตในชนบท สะท้อนชีวิตสาวชานา ที่หลงแสงสีเมืองกรุง ใน พ.ศ. ๒๕๐๙ มีการจัดงานแผ่นเสียงทองคำพระราชทานครั้งที่ ๒ สมยศ ทัศนพันธ์ ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ในฐานะ นักร้องลูกทุ่งชายยอดเยี่ยม ในเพลง ซอทิพย์รวงทอง นักร้องลูกทุ่งที่มีชื่อเสียง เป็นที่นิยมของผู้ฟังทั่วไป เช่น ทูลทองใจ ปองปรีดา ไพรวลัย ลูกเพชร พรภิรมย์ ชายเมืองสิงห์ ก้านแก้วสุพรรณ และต่อมาเพลงลูกทุ่งมาถึงยุคที่เฟื่องฟูมากที่สุดในยุคของ สุรพล สมบัติเจริญ ที่มีเพลงลูกทุ่งยอดฮิตมากมาย ซึ่ง สุรพล สมบัติเจริญ ได้รับสมญาว่า เป็นราชาเพลงลูกทุ่ง เนื่องจาก มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ในด้านการแต่งคำร้องทำนองที่แปลกไม่เหมือนใคร เนื้อหาของเพลงมีทั้งที่เป็นความรัก การเกี่ยวพาราณี ความประทับใจ และเพลงลูกทุ่งเร็วที่สนุกสนาน ผลงานที่สร้างชื่อเสียงมีมากมาย อาทิ ชูชกสองกุมาร เพลงแรก ๆ ที่โด่งดังใน พ.ศ. ๒๕๔๖ เช่น น้ำตาจำโท เดือนหงายริมโขง เสียใจได้ ของ ปลูกอม สิบหกปีแห่งความหลัง ฯลฯ ได้ทำให้เพลงลูกทุ่งเป็นที่นิยม จนเรียกได้ว่าเป็นยุคทองของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพลงลูกทุ่ง ได้เกิดการแข่งขัน และยังมียุคเพลงลูกทุ่งเกิดขึ้นใหม่หลายคน ต่อมาหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เพลงลูกทุ่งก็อยู่ในยุคเพลงเพื่อชีวิต เนื้อหาเพลงลูกทุ่ง ได้สอดแทรกเนื้อหาเพลงเพื่อชีวิต โดยในยุคนั้นมีเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิตเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้น ระหว่าง พ.ศ. 2520–2528 วงดนตรีเพลงลูกทุ่งได้เข้าสู่ระบบทุนมากขึ้น มีการแสดงเพลงลูกทุ่งมีการประกวดประชันการเต้น และเครื่องแต่งกายของทาง เครื่องประกอบ จนในปัจจุบัน มีศิลปินลูกทุ่งหน้าใหม่เข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่งของค่ายเพลงหน้าใหม่ ตลาดเพลงลูกทุ่งเป็นตลาดใหญ่ เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมอีกครั้ง และมีการมอบรางวัลทางดนตรีลูกทุ่งอยู่หลายรางวัล จึงทำให้เพลงของ สุรพล สมบัติเจริญ ถึงเป็นเพลงลูกทุ่งอมตะ ตลอดกาล จนกระทั่ง สุรพล สมบัติเจริญ ถูกลอบยิงเสียชีวิตขณะเปิดการแสดง เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

ภายหลังการเสียชีวิตของ สุรพล สมบัติเจริญ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากสมัยที่สุรพลยังมีชีวิตอยู่นั้น ได้รับความนิยมจากแฟนเพลงอย่างท่วมท้น นักร้อง และวงดนตรีใหม่ ๆ จึงไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง จนกระทั่งสุรพลเสียชีวิต จึงเปิดโอกาสให้นักร้องใหม่ และวงดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และมีโอกาสเสนอผลงานของตนสู่สาธารณชน ซึ่งในเวลาที่ยกย่องกันนี้มีปรากฏการณ์สำคัญเกิดขึ้นในวงการลูกทุ่ง นั่นคือ วงลูกทุ่ง ของมหาวิทยาลัย ซึ่งโด่งดังในช่วงประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๖ เริ่มแรก คือ นิสิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีวงโฟล์คซอง ที่ใช้กีตาร์โปร่งอยู่ก่อนแล้ว เปลี่ยนมาใช้กีตาร์ไฟฟ้าแบบวงสตริง ได้นำเพลงลูกทุ่งมาร้อง เรียกว่า "วงลูกทุ่งถาปัด" รับแสดงงานการกุศลทางสถานีโทรทัศน์และตามโรงเรียน ต่อมาไม่นานก็มี "วงลูกทุ่งดาวกระจุก" ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และวงลูกทุ่ง ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเวลาต่อมา วงลูกทุ่งของมหาวิทยาลัยเหล่านี้ ทำให้กลุ่มคนในเมือง ที่ฟังแต่เพลงลูกกรุง หันมาสนใจฟังเพลงลูกทุ่ง และวงลูกทุ่ง กันมากขึ้นไปด้วย

เพลงลูกทุ่งบางเพลงยังเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตซึ่งยังคงเป็นปัญหาหลักของสังคมไทย ปัจจุบันเพลงลูกทุ่งก็ยังเป็นที่นิยมเหมือนครั้งอดีต ซึ่งปัจจุบันวัยรุ่นก็หันมาฟังเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง กันมากขึ้น ไม่ว่าจะฟังผ่าน วิทยูเพลงลูกทุ่ง โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน ซึ่งเพลงลูกทุ่งในปัจจุบัน ก็เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ไม่ว่าจะฟัง เพลงลูกทุ่งหวาน ๆ เพลงลูกทุ่งซึ้งๆ เพลงลูกทุ่งมันส์ๆ หรือ เพลงลูกทุ่งจังหวะเร็วๆ จึงทำให้เพลงลูกทุ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (www.tvdirect.tv, 2018)

2.3 ทางเครื่อง

ที่มาของคำว่าทางเครื่อง คาดว่ามาจากสำนวนคำว่า “เขย่าทางเครื่อง” ในขณะที่นักร้อง ออกมาร้องเพลงบนเวที คนที่ให้เสียงจังหวะเรียกว่า ทางเครื่อง คือจะมีคนออกมาตีฉิ่ง ฉาบ กรับ ไม้ ตีอก และเคาะลูกแซกอยู่ข้างหลังนักร้องเพื่อให้จังหวะเพลงให้เด่นชัดขึ้นและสนุกสนานมากขึ้น แต่ ความหมายดังกล่าวได้เปลี่ยนไปมีความหมายว่า คนเต้นประกอบเพลงในปัจจุบัน

ตำบลบางเสร่ ในอดีตนั้นเป็นที่กล่าวขานถึงความโด่งดังของ “หมู่บ้านทางเครื่อง” ซึ่งเป็นทาง เครื่องพื้นบ้าน ซึ่งนักเต้นหรือทางเครื่องภายในวงส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นลูกหลานของชาวบ้านตำบล บางเสร่ จุดเด่นของทางเครื่องบางเสร่อยู่ที่ท่วงท่าการเต้นที่สวยงามและพร้อมเพรียงเป็นเอกลักษณ์ และที่สำคัญไม่ออกในแนวทางการเต้นที่สอนในทางลามกอนาจาร แต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตเปลี่ยนไปและ เริ่มมีการรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติในงานแสดงต่าง ๆ หนีไปใช้นักเต้นที่นิยมนุ่งน้อยห่มน้อย และ ทำเต้นที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร ทำให้ทางเครื่องบางเสร่ที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เดิม ๆ ไว้แทบ จะหมดสิ้นไป หลายวงต้องเลิกหรือยุบคณะบางวงที่อยู่ได้ก็ต้องออกไปนอกพื้นที่ ๆ ไกลมากขึ้นเราจึง ควรอนุรักษ์วัฒนธรรม “หมู่บ้านทางเครื่องบางเสร่” ต่อไปมิให้เหลือแต่เพียงชื่อหรือตำนานหรือเพียง คำ ๆ หนึ่งในคำขวัญของตำบลบางเสร่เท่านั้น หากท่านใดที่สนใจใช้บริการของวงทางเครื่องเช่นในงาน มงคล งานบวช และงานแสดง เช่นงานประกอบมิวสิควิดีโอใด ๆ ก็สามารถติดต่อใช้บริการได้ก็จะเป็น อีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยได้เช่นกัน...

ในช่วงแรก ผู้เขย่าทางเครื่องก็มีทั้งหญิงและชาย ไม่ได้เป็นกลุ่มคณะ บางครั้งก็เป็นตัวตลก ประจำวง บางครั้งก็เป็นนักร้องประจำวง ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นโดยมีผู้หญิง สวย ๆ ออกมาเขย่าทางเครื่อง แต่ก็ยังไม่ออกลีลาการเต้น เพียงเดินให้เข้ากับจังหวะเพลงเท่านั้น เพลง ส่วนใหญ่ที่ใช้ทางเครื่องจะมีจังหวะบิกิน ช่าช่าช่า โบล หลังจากนั้นก็ใส่ลีลาการเต้นและการแต่งกาย มากขึ้น โดยพัฒนามาจากการเต้นระบำฝรั่งเศสของฟอลลี แบร์แซ (Folies Bergeres) และการเต้นโม เดิร์นแดนซ์ (Modern Dance) จนในปี พ.ศ. 2509 ทางเครื่องแต่งตัวเหมือนกันเป็นทีม อย่างเช่นวง ของสุรพล สมบัติเจริญ สมานมิตร เกิดกำแพง และหลังจากที่สุรพล เสียชีวิตลง ศรีนวล สมบัติเจริญ ภรรยาสุรพลได้จัดทางเครื่องใช้ผู้เต้นประมาณ 10 คน ลีลาการเต้นก็เป็นแบบระบำฮาวายของตะวันตก จนปี 2510 ทางเครื่องเริ่มเปลี่ยนแปลงชัดเจนกลายเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ของวงดนตรี ลูกทุ่ง

นับตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2517 ในช่วงนี้คำว่า “ทางเครื่อง” แปรเปลี่ยนมาเป็นบุคคลที่เต้น ประกอบเพลงและจำนวนผู้เต้นก็มีมากขึ้น และเมื่อเข้าสู่ปีทองอีกช่วงในปี 2520 มีการแข่งขันด้านทาง เครื่องจึงเพิ่มขึ้น วงดนตรีใหญ่ ๆ มีทางเครื่องในสังกัดตัวเองประมาณ 60 คน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในเรื่อง เครื่องแต่งกายทางเครื่องสูงถึง 1 ล้านบาท

ลักษณะการแต่งกายของทางเครื่องมักแต่งกายด้วยผ้าสีสด เช่น สีแดงสด ฟ้า เขียว ชมพูสด เหลืองจำปา สีทอง สีดำ เนื้อผ้ามักเป็นผ้าเนื้อนุ่มพลิว ปักเลื่อม ประดับสายสร้อย กำไล ตุ้มหู และ ดอกไม้ ส่วนผู้ชายมักสวมรองเท้ายูทู

ทางเครื่องที่เป็นการนำมาจากวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งไม่น่าจะเข้ากันได้กับการแสดงเพลงลูกทุ่ง แต่ในแง่ธุรกิจผู้ที่อยู่ในวงการเพลงลูกทุ่งต่างยอมรับว่าทางเครื่องเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ผู้ชมชื่นชอบกับการชมทางเครื่องประกอบการแสดงเพลงลูกทุ่ง ทางเครื่องในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เพลงลูกทุ่งต่างจากลูกกรุง ผู้ชมก็ตื่นตาตื่นใจกับเสื้อผ้าและลีลาการเต้นของทางเครื่อง (www.wikipedia.org, 2018)

ภาพที่ 1 ภาพ ลูกนก สุภาพร และทางเครื่อง

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/เพลงลูกทุ่ง>

2.4 หมอลำ

"ลำ" สามารถมองออกได้ในสองลักษณะเพื่อหาความหมายคือ แสดงออกเป็นกิริยา หมายถึง การขับร้อง คือ การนำเอาเรื่องราวในวรรณคดีมาขับร้องเป็น บทกลอนทำนองที่เป็นภาษาอีสาน แสดงออกเป็นคำนาม หมายถึง ชื่อเรื่องของการขับร้องหรือการแสดงที่เป็นเรื่องราว"หมอลำ" หมายถึง ผู้ที่มีความชำนาญในการขับร้องวรรณคดีอีสาน โดยการท่องจำเอากลอน มาขับร้อง หรือผู้ที่ชำนาญในการเล่านิทานเรื่องนั้น เรื่องนี้ หลาย ๆ เรื่อง วิวัฒนาการของหมอลำ

เดิมทีสมัยโบราณในภาคอีสานเวลาค่ำเสร็จจากกิจกรรมงานมักจะมาจับกลุ่มพูดคุยกัน กับผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อคุยปัญหาสารทุกข์สุกดิบและผู้เฒ่าผู้แก่นิยมเล่านิทานให้ลูกหลานฟัง นิทานที่นำมาเล่าเกี่ยวกับจารีตประเพณีและศีลธรรม ที่แรกนั้นเล่าเมื่อลูกหลานมาฟังกัน มากจะนั่งเล่าไม่เหมาะ ต้องยืนขึ้นเล่า เรื่องที่นำมาเล่าต้องเป็นเรื่องที่มีในวรรณคดี เช่นเรื่องกาฬเกษ สิ้นชัย เป็นต้น ผู้เล่าเพียงแต่เล่า ไม่ออกท่าออกทางก็ไม่สนุกผู้เล่าจึงจำเป็นต้องยกไม้ยกมือแสดงท่าทางเป็น พระเอก นางเอก เป็นนักรบ เป็นต้น เพียงแต่เล่าอย่างเดียวไม่สนุก จึงจำเป็นต้องใช้สำเนียงสั้นยาว ใช้เสียงสูงต่ำ ประกอบและหาเครื่องดนตรีประกอบ เช่น ซุง ซอ ปี่ แคน เพื่อให้เกิดความสนุกครึกครื้น ผู้แสดงมีเพียงแต่ผู้ชาย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างเดี่ยวดูไม่มีรสชาติเผ็ดมัน จึงจำเป็นต้องหา ผู้หญิงมาแสดงประกอบ เมื่อ ผู้หญิงมาแสดงประกอบ จึงเป็นการลำแบบสมบูรณ์ เมื่อผู้หญิงเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ก็ตามมา เช่น เรื่องเกี่ยวพาราสิ เรื่อง ซิงตีซิงเต็นยาด (แย่ง) ชู้ยาดผัวกัน เรื่องโจทย์ เรื่องแก้ เรื่องประชัน ชนทำ เรื่องตลกโปกฮาที่ตามมา จึงเป็นการลำสมบูรณ์แบบ จากการมีหมอลำชายเพียงคนเดียวค่อย ๆ พัฒนาต่อมาจนมีหมอลำฝ่ายหญิง มีเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเพื่อความสนุกสนาน จนกระทั่งเพิ่มผู้แสดงให้มีจำนวนเท่ากับตัวละคร ใน เรื่อง มีพระเอก นางเอก ตัวโกงตัวตลก เสนา ครบถ้วน

หมอลำกลอน

หมอลำกลอน เป็นศิลปะการแสดงที่เก่าแก่อันหนึ่งของอีสานลักษณะเป็นการลำ ที่มีหมอลำ ชายหญิงสองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบเพียงชนิดเดียวคือ แคน การลำมีทั้งลำเรื่องนิทาน โบราณคดีอีสาน เรียกว่า ลำเรื่องต่อกลอนลำทวย (ทวยโจทย์) ปัญหา ซึ่งผู้ลำจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบ ที่ดีสามารถตอบโต้ ยกเหตุผลมาหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้ ต่อมามีการเพิ่มผู้ลำขึ้นอีกหนึ่งคนอาจเป็นชาย หรือหญิงก็ได้ การลำจะเปลี่ยนเป็นเรื่อง ซิง รักหักสวาท ยาดชู้ยาดผัว เรียกว่า ลำซิงซู้ปัจจุบันกลอนนั้น หาได้ยากเพราะขาดความนิยมลงไปมากแต่ว่าปัจจุบัน ได้วิวัฒนาการมาเป็นหมอลำซิงเพื่อความอยู่ รอดและผลก็คือได้รับความนิยมในปัจจุบัน

หมอลำกลอนซิง

หมอลำกลอนซิง เป็นศิลปะการแสดงของชาวอีสานโดยได้นำเอาศิลปะที่มีมาตั้งแต่เดิมมา ดัดแปลงประยุกต์ให้ทันสมัย คือนำเอาหมอลำกลอนซิงแต่เดิมนั้นเป็นการลำประกอบแคนเพียงอย่าง เดียวมาประยุกต์เข้าดนตรีซิงอื่น ๆ เช่น พิณ เบส และกลองชุด จนได้รับความนิยมปัจจุบันได้มีการ นำเอาเครื่องดนตรีสากลเช่น ออร์แกนคีย์บอร์ดมาประยุกต์เล่นเป็นทำนองหมอลำ ทำให้จังหวะสนุก คึกครื้น ประกอบกับการนำเพลงสากลเพลงสตริงเพลงลูกทุ่งที่กำลังฮิตมาประยุกต์เข้าด้วยลำซิง เป็น วิวัฒนาการของลำคู่ (เพราะใช้หมอลำ 2-3 คน) ใช้เครื่องดนตรี สากลเข้าร่วมให้จังหวะเหมือนลำ เพลิน มีหางเครื่องเหมือนดนตรีลูกทุ่ง กลอน ลำสนุกสนานมีจังหวะอันเร้าใจ ทำให้ได้รับความนิยม อย่างรวดเร็ว หมอลำกลอนซิงในปัจจุบันได้กลายเป็นธุรกิจความบันเทิงที่ได้รับความนิยม อีก แขนงหนึ่ง ที่ชาวอีสานนิยมจ้างไปเป็นมหรสพสมโภชน์งานที่ได้จัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ รูปแบบการ แสดง จะเป็นการร้องรำทำนองหมอลำประยุกต์กับเพลงที่สนุก โดยมีหมอลำฝ่ายชายคอยร้องแก้กับ หมอลำฝ่ายหญิง พร้อมกับ การ โชว์ลีลา การร่ายรำที่อ่อนช้อยงดงามและมีหมอแคนเป่าแคนประกบ อยู่ข้างๆ เพื่อคอยคลอแคนให้หมอลำไม่หลงคีย์เสียงของตนเองซึ่งหมอลำแต่ละคนจะมีหมอแคน ประจำตัวของตัวเองปัจจุบัน วงหมอลำซิงใหญ่ ๆ จะมีหางเครื่องเพื่อเพิ่มสีสันอีกด้วย การ ว่าจ้าง เจ้าภาพจะเป็นคนจับคู่หมอลำเอง เพื่อจะได้เห็นการร้องแก้กันด้วยความสนุกสนานและมีไหว พริบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมอลำหมู่ หมอลำเพลิน

เป็นการลำที่มีผู้แสดงครบ หรือเกือบจะครบตามจำนวนตัวละครในเรื่องที่ดำเนินการแสดงมีอุปกรณ์ประกอบทั้งฉากเสื้อผ้าสมจริงสมจังและยังมีเครื่องดนตรีประกอบแต่เดิมที่มีหลัก ๆ คือ พิณ (ซุง หรือ ซิ่ง) แคน กลอง การลำจะมี 2 แนวทาง คือ ลำเวียง จะเป็นการลำแบบลำกลอนหมอลำแสดงเป็นตัวละครตามบทบาทในเรื่อง การดำเนินเรื่อง ค่อนข้างช้า แต่ก็ได้อรรถรสของละครพื้นบ้าน หมอลำได้ใช้พรสวรรค์ของตัวเองในการลำ ทั้งทางด้านเสียงร้อง ปฏิภาณไหวพริบ และความจำ เป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุ ต่อมาเมื่อดนตรีลูกทุ่งมีอิทธิพลมากขึ้นจึงเกิดวิวัฒนาการของ ลำหมู่อีกครั้งหนึ่ง โดยได้ประยุกต์ กลายเป็น ลำเพลิน ซึ่งจะมีจังหวะที่เร้าใจชวนให้สนุกสนาน ก่อนการลำเรื่องในช่วงหัวค่ำจะมีการนำเอารูปแบบของ วงดนตรีลูกทุ่งมาใช้เรียกคนดู กล่าวคือ จะมีนักร้อง(หมอลำ) มาร้องเพลงลูกทุ่งหรือบางคณะหมอลำได้นำเพลงสตริง ที่กำลังฮิตในขณะนั้น มีทางเครื่องดนตรีประกอบ นำเอาเครื่อง ดนตรีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่น กีตาร์ คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟน ทรัมเป็ต และกลองชุด โดยนำมาผสมผสานเข้ากับเครื่องดนตรีเดิมได้แก่ พิณ แคน ทำให้ได้รสชาติของดนตรีที่แปลกออกไป ยุคนี้นับว่าหมอลำเฟื่องฟู มากที่สุดคณะหมอลำดัง ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในแถบจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม อุบลราชธานี หมอลำหมู่สามารถแบ่งตามทำนองของบทกลอนลำได้อีกซึ่งแต่ละทำนองจะออกเสียงสูงต่ำ ไม่เหมือนกัน ได้แก่ ทำนองขอนแก่น ทำนองกาฬสิน มหาสารคาม ทำนองอุบล เป็นต้น (www.finearts.go.th, 2018)

2.5 วงสวาน้อยเพชรบ้านแพง

2.5.1 เกี่ยวกับวง

ความเป็นมาก่อนจะมาเป็นวงสวาน้อยเพชรบ้านแพง ผู้ก่อตั้งคือคุณพ่อสงกรานต์และคุณแม่สุภาพ นามวงษา โดยเริ่มจากท่านทั้งสองได้เป็นสมาชิกในวงอ่อนตารุ่งลำเพลิน จนกระทั่งหัวหน้าวงคือคุณพ่ออ่อนตาได้เสียชีวิตลงจึงได้ก่อตั้งวงสวาน้อยเพชรบ้านแพงขึ้นเพื่อสืบสานวัฒนธรรมหมอลำ ในช่วงการก่อตั้งวง จังหวัดมหาสารคามมีวงลูกทุ่งหมอลำ 3 วงคือ สวาน้อยเพชรบ้านแพง เมขลารุ่งลำเพลิน และบัวริมบึง ซึ่งเป็นคู่แข่งกันมา

จุดเด่นของวงสวาน้อยเพชรบ้านแพงคือการลำทำนองลำเพลินที่เน้นความสนุกสนานให้เข้ากับยุคสมัยที่ต้องการความสนุก ทำให้ถูกใจผู้ชมช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นส่วนมากของผู้ชมทั้งหมด ทั้งยังคงรักษาเรื่องราวคำกลอนซึ่งผู้ชมสูงวัยชื่นชอบไว้ด้วย และจุดเด่นอีกอย่างของวงคือการพัฒนาอยู่เสมอ โดยการรับฟังเสียงผู้ชม เมื่อมีคำติจากผู้ชมหัวหน้าวงซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สำรวจบริเวณหน้าเวทีก็จะนำคำติชมเหล่านั้นมาพูดคุยและปรับปรุงกับฝ่ายต่าง ๆ อยู่เสมอเพื่อให้ได้โชว์ที่ดีที่สุดทั้งการลำ เสื้อผ้า แสง เสียง ในด้านของเสื้อผ้ามีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ปีเพื่อให้เกิดความหลากหลายเนื่องจากเจ้าภาพบางที่จะจ้างต่อกันทุกปี การเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีก็เป็นการสร้างความหลากหลายให้กับการแสดงและเพื่อให้เกียรติแก่ผู้ชมอีกด้วย ในด้านของจุดต่อของวงคือทางวงยังคงเป็นรองในเรื่องของเวที แสง สี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสียง กั๊ววงซ็องดังอย่างประณมบันเทิงศิลป์ และระเบียบวาทศิลป์ซึ่งขึ้นชื่อว่าเป็นวงระดับต้น ๆ ของวงทหารลูกทุ่งหมอลำ และจุดด้อยอีกข้อหนึ่งของวงคือการที่นักร้องในวงในสมัยนี้มาจากการซื้อตัวเข้ามาคือทางวงจะต้องเฟ้นหานักร้องเข้ามาเองต่างจากในอดีต ซึ่งนักร้องจะเป็นคนมีความสามารถอยู่แล้วมีพรสวรรค์และพรแสวงมีความสามารถสูงกว่าปัจจุบันซึ่งจะนิยมที่หน้าตามากกว่าเสียง แต่จำเป็นต้องทำตามความนิยมของปัจจุบัน โดยข้อนี้ทำให้การร้องลำเพลินในวัยรุ่นที่เป็นนักร้องอาจจะมีคุณภาพหรือความสามารถไม่ถึงกับนักร้องลำเพลินรุ่นเก่า ๆ ที่เรียกได้ว่าฝีมือดีในอดีต

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือเรื่องการเงิน เนื่องจากวงไม่ได้เริ่มจากการที่ผู้ก่อตั้งมีความร่ำรวย เงินที่ใช้ในการพัฒนา หรือใช้จ่ายภายในวงไม่ได้มีมากมาย เพราะค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งที่ต้องทำการแสดงสูงมาก และไม่ได้คิดค่าจ้างงานที่สูงเกินจึงทำให้ไม่มีเงินก้อนใหญ่ที่สามารถนำมาใช้ได้มากมาย ปัญหาด้านคนดูไม่ค่อยเกิดขึ้นเนื่องจากในการแสดงมักจะมีตำรวจหรือผู้รักษาความปลอดภัยคอยดูแลอยู่ตลอด หากมีก็เพียงแต่เมื่อมีคนเมามาก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันหรือเข้ามาวุ่นวายที่หลังเวทีแต่ก็มีการแก้ไขปัญหาค่อนข้างได้เสมอ

ความรู้สึกของสมาชิกในวงที่มีต่อการใช้ชีวิตแบบคาราวาน ได้ความว่าการใช้ชีวิตแบบคาราวานนี้ก็เหมือนการทำงานอาชีพอื่น มีเวลาทำงานและเวลาพักผ่อนที่เป็นระบบ มีความอิสระสูงเพียงแต่ต้องรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ความคิดถึงบ้านคิดถึงพ่อแม่มีบ้างในบางครั้งแต่คิดว่ามาทำงานเที่ยวก็ได้พักผ่อนจึงทำให้ปัญหานี้คลายลง

2.5.2 บทสัมภาษณ์สมาชิกภายในวง

1) ยายแหลม (สมบัติ พิลานันท์) อายุ 66 ปี ตำแหน่ง นักแสดงตลก อยู่กับวงมา ปี ได้เริ่มจากการแสดง 26 ปี โดยเริ่มตั้งแต่อายุ 40 ปี แต่มีผลงานการแสดงมา 2 ปี 3-2 เป็นพระเอกอยู่ แต่หันมาเอาดีด้านแสดงตลกเพราะตนเป็นคนตลกและเมื่อแสดงตลกคนจะชอบเป็นพิเศษ นับจากนั้นจึงยึดอาชีพตลกมาโดยตลอด ในอดีตยายแหลมตลกผู้โด่งดังจากวงเสียงอีสานถือว่าเป็นที่รู้จักอย่างมากแต่ด้วยว่าการอยู่ร่วมกันมายาวนานในวงเสียงอีสานจึงเกิดปัญหาที่สะสมจนทำให้ถึงวันที่ยายแหลมต้องออกจากวง แต่ชื่อเสียงของยายแหลมก็ได้ติดตัวมาด้วยแม้ว่าจะย้ายมาอยู่วงสาวน้อยๆ แต่แฟนเพลงหมอลำก็ยังจดจำยายแหลมได้เสมอ ทำให้ยายแหลมได้อยู่ในตำแหน่งที่ถือว่าสูงกว่าตลกคนอื่น ๆ ในวง แต่ละคืนจะได้ออกแสดงเพียงแค่ช่วงลำเรื่อง ไม่ต้องออกมาแสดงชั้นเวลาเหมือนกับคนอื่น ๆ ในทีม และค่าตัวของยายแหลมนั้นก็ถือว่าเยอะพอสมควร ยายแหลมเล่าว่าก่อนจะได้มาสบายอย่างทุกวันนี้ยายแหลมต้องสั่งสมประสบการณ์และชื่อเสียงมาอย่างเหน็ดเหนื่อย ทุกวันนี้มีความสุขดีมีเวลาในการพักผ่อนเยอะเป็นงานที่สบาย ถ้ามถึงเรื่องเงินเดือนที่ยายแหลมได้ในแต่ละเดือนว่าหมดไปกับอะไร ยายแหลมบอกว่าไม่ได้เอาไปใช้ที่ไหนแต่ยายแหลมกำลังวางแผนที่จะซื้อรถคันใหม่เพื่อใช้ยามที่ว่างไม่มีงานแสดงซึ่งเป็นวันพักผ่อนกับครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ภาพ ยายแหลมในชุดทำงาน

2) พี่ปอ อายุ 32 ปี ตำแหน่ง ผู้จัดการทั่วไป

อยู่กับวงมา 1 ปี หน้าที่ของพี่ปอเรียกได้ว่าเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญมากที่สุดในช่วงที่วงนี้ได้ เพราะเป็นผู้จัดการที่ต้องจัดการดูแลในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการติดต่อกับผู้ว่าจ้าง ดูแลสมาชิกทุกคน ความเป็นอยู่ของแดนเซอร์ไม่ว่าจะป่วย ลา เบิกเงินล่วงหน้า ดูแลรายรับรายจ่าย จ่ายค่าจ้างแก่สมาชิก ดูแลความเรียบร้อยทุกอย่างก่อนการแสดงจะเริ่มขึ้นจนจบการแสดง อายุงานในวงถึงจะมาอยู่แค่ 1 ปี แต่ก่อนหน้านี้พี่ปอเล่าว่าทำงานกับวงลูกทุ่งหมอลำชื่อดังศิลปินภูไทมาก่อน โดยทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ เช่นกัน พี่ปอเล่าว่าหน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่ต้องแก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นในวงแต่ละวันปัญหาที่จะแตกต่างกันไปทั้งปัญหาเล็กและใหญ่ พี่ปอยอมรับว่าในแต่ละวันมีความเครียดกับงานเยอะมากแต่ด้วยความที่รักในวงการนี้และที่สำคัญคือพี่ปอไม่ยอมเห็นใครลำบากหน้าที่ของพี่ปออีกอย่างคือการเป็นที่ปรึกษาแก่แดนเซอร์ทุกคนไม่ว่าใครจะมีปัญหาอะไรร้ายแรงแค่ไหนหรือไม่กล้าไปพูดกับหัวหน้าวงก็จะมาพูดกับพี่ปอเสมอ นี่คือเหตุผลสำคัญที่พี่ปอทำงานนี้

ภาพที่ 3 ภาพ พี่ปอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) พี่บู (อดิสร พลาเลิศ) อายุ 24 ปี ตำแหน่ง แคนเซอร์

อยู่กับวงมา 2 ปี ย้ายมาจากวงคำคุณร่วมมิตร ย้ายมาพร้อมกับเพื่อนและพี่เฝ้าดูแลชุด พี่บูเป็นคนกาฬสินธุ์ เรียนจบจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ พ่อแม่ทำราชการครุয়ยากให้สอบเป็นครูแต่ด้วยความที่พี่บูรักการเต้นและรับงานเต้นอยู่เสมอตั้งแต่สมัยเรียนจบมอหกจึงลองมาเต้นให้กับวงหมอลำเพื่อหารายได้พิเศษ และตั้งใจชอบงานแคนเซอร์วังหมอลำจึงทำมาตลอด 4 ปี เคยมีความคิดอยากหยุดพักแต่ยังชอบงานแคนเซอร์ลูกทุ่งหมอลำอยู่จึงทำต่อ นอกจากจะรับงานแคนเซอร์มาตั้งแต่สมัยเรียนพี่บูยังเปิดร้านเช่าชุดสำหรับแคนเซอร์หรือกีฬาอีกด้วยโดยพี่บูจะต้องลงทุนติดต่อร้าน สั่งตัดและดูแลเองทั้งหมดซึ่งพี่บูได้เล่าถึงประสบการณ์ในการทำร้านเช่าชุดว่าแต่ละปีช่วงกีฬาจะมีรายได้เข้ามาเยอะมากชุดทุกชุดในร้านจะถูกเช่าจนหมดรายได้ดีมาก แต่เมื่อมาตามฝันมาเป็นแคนเซอร์พี่บูร้านจึงต้องให้เพื่อนดูแลให้ไปก่อน และในอนาคตปีหน้าพี่บูตั้งใจจะเรียนต่อให้พอกับแม่ไปสอบเป็นครูทดลองงานราชการหากทำไม่ไหวหรือคิดว่าไม่ใช่ตัวตนจริง ๆ พี่บูก็จะกลับมาเป็นแคนเซอร์เหมือนเดิมเพราะเป็นสิ่งที่รัก

พี่บูเล่าว่าชีวิตการเป็นหมอลำสนุกได้ไปเที่ยวที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะเวลาลงกรุงเทพจะชอบมากการทำงานในวงหมอลำเป็นระบบสามารถบริหารเวลาได้คือ 5 โมงเย็นก่อนการแสดงแคนเซอร์ทุกคนจะต้องมาเตรียมชุดอุปกรณ์จัดพื้นที่ของตัวเองให้สะดวกแก่การแต่งหน้าเปลี่ยนชุดโดยพื้นที่ของแต่ละคนก็จะเป็นที่ประจำตลอดฤดูกาลแสดง เมื่อจัดเตรียมของเสร็จก็จะทานข้าวซึ่งจะเป็นการกินครั้งเดียวและจะไม่มีเวลาได้กินอะไรอีกจนกว่าจะจบการแสดง เวลาประมาณ 1 ทุ่มก็จะเริ่มแต่งหน้าปกติจะเป็นคนแต่งหน้าเร็วจึงมีเวลาว่างเพียงพอที่จะมาพูดคุยกับแฟนคลับหรือถ่ายทอดสดการทำงานทางโลกออนไลน์ได้จนถึงเวลา 3 ทุ่มที่จะเป็นเวลาการแสดงทุกอย่างก็จะพร้อมสำหรับการทำงาน พี่บูเดินทางไปพร้อมกับวงโดยรถทัวร์เลยไม่ต้องลำบากกับอะไรมากมาย พูดถึงค่าตอบแทนเงินที่ออกเป็นรายสัปดาห์ก็ถือว่ารายได้ดีพอกับความต้องการ และพี่บูยังมีแม่ฮักหรือภาษากลางเรียกแม่ยกแฟนคลับ ที่จะมาแวะเวียนให้กำลังใจเวลามาแสดงใกล้ ๆ บ้านของแม่ฮักอีกด้วย

ภาพที่ 4 ภาพ พี่บู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ครูเอ (กิตติ ทองวนิช) อายุ 33 ปี ตำแหน่ง ดูแลเสื้อผ้าและควบคุมแดนเซอร์

อยู่กับวงมา 2 ปี แต่ประสบการณ์ทางการแสดงนั้นมีมาอย่างยาวนาน ก่อนจะมาร่วมงานกับวงสาวน้อยๆ ก็ได้ทำหน้าที่นี้กับวงลูกทุ่งหมอลำมาก่อน 2 ปีก่อนหน้านั้นพี่เอจะทำงานเกี่ยวกับการสอนเต้น ทำชุด และทำโชว์ให้กับรายการชิงช้าสวรรค์ด้วยจึงเป็นที่มาให้รู้จักกับครูเทียมครูสอนเต้นชื่อดังและได้แนะนำให้มาทำงานกับวงสาวน้อยๆ พี่เอเป็นคนหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยที่บ้านมีกิจการทำวงดนตรีพี่เอจึงได้เรียนรู้การทำวงมาตั้งแต่เกิด พี่เอเรียนจบการแสดงมีความสนใจการทำชุดเสื้อผ้า เป็นผู้ออกแบบชุดทุกชุดของวงในฤดูกาลนี้ทั้งหมด ตั้งแต่ออกแบบเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์รวมถึงดูแลแดนเซอร์สอนเต้น ควบคุมการแสดงเตรียมพร้อมทุกอย่างของการแสดง ตรวจสอบการทำงานของแดนเซอร์ใครมาสายป่วยหรือมีปัญหา ก็จะเป็นพี่เอที่จัดการทั้งหมด

ภาพที่ 5 ภาพ ครูเอและรถขนอุปกรณ์ในการแสดง

5) ลุงหวัง (สมหวัง สิงห์ทร) อายุ 50 ปี ตำแหน่ง นักดนตรี

อยู่กับวงมา ปี 18 ก่อนที่จะมาทำงานกับวงคุณลุงเคยเป็นนักดนตรีเพื่อชีวิตตามร้านอาหารมาก่อน แต่ด้วยเศรษฐกิจและปัญหาด้านการเงินจึงทำให้คุณลุงต้องหางานใหม่ คุณลุงถูกชักชวนมาทำงานโดยคนรู้จักที่ทำงานอยู่ในวงโดยทำตำแหน่งมือกีต้าตั้งแต่นั้นจนปัจจุบัน คุณลุงบอกว่าการมาอยู่วงลูกทุ่งหมอลำแบบนี้มีความสุข ในวงมีความเป็นอยู่ที่ดีอยู่แล้วอบอุ่นเป็นกันเองการเดินทางแบบคาราวานสำหรับคุณลุงรู้สึกเฉยๆ เพราะปรับตัวกับเวลาการทำงานที่ต้องนอนตอนกลางวันและตื่นตอนกลางคืนทำงานตั้งแต่ช่วงกลางคืนจนถึงเช้าได้แล้วคุณลุงยังเล่าอีกว่าถึงจะทำงานหนักแบบนี้แต่ไม่เคยป่วยเลยร่างกายแข็งแรงมาก แต่ถ้าหากเกิดป่วยขึ้นมาจริงๆ ก็จะมีนักดนตรีสำรองมาทำงานแทนซึ่งก็เป็นคนที่อยู่ในวงเช่นกัน ลูกชายของคุณลุงซึ่งเรียนจบในด้านการสอนดนตรีเมื่อเรียนจบก็มาเป็นนักดนตรีในวงเช่นกัน โดยลุงให้เหตุผลว่าการสอบเป็นข้าราชการนั้นค่อนข้างยากและรายได้น้อยลูกชายของคุณลุงจึงเลือกที่จะมาทำงานกับวงเช่นเดียวกับคุณลุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 ภาพ ลุงหวังกับกีตาร์ตัวโปรด

6) พี่วัฒน์ (ชัยวัฒน์ ณะวะลัย) อายุ 27 ปี ตำแหน่ง นักแสดงหมอลำ

พี่วัฒน์ หรือผาแดงจากเรื่อง “ผาแดงนางไอ่” ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางวงเลือก มาใช้ในการแสดงหมอลำประจำฤดูกาลนี้ ก่อนจะมาถึงจุดที่ได้เป็นพระเอก พี่วัฒน์เล่าว่าได้เป็นแต่นักร้องมาก่อน จนความสามารถเข้าตาหัวหน้าวงจน ปัจจุบันได้รับตำแหน่งพระเอกของเรื่อง

เมื่อก้าวเข้าสู่บทบาทเด่นในเรื่อง ชื่อเสียงก็เพิ่มมากขึ้นพี่วัฒน์เล่าถึง ชื่อเสียงที่มาพร้อมกับแม่ยกและเงินจำนวนมากในแต่ละคืน ในความสุข บางครั้งก็มีความลำบากใจเข้ามาด้วย การเป็นหมอลำจะต้องเจอกับแม่ยก แฟนเพลงที่มีทั้งดีและไม่ดี แฟนคลับคือคนที่คอยช่วยสนับสนุน ให้กำลังใจ แต่ยังมีแฟนคลับอีกประเภทที่ใช้เงินเป็นข้อตกลงที่จะครอบครองพี่วัฒน์ไว้ เพียงคนเดียวซึ่งผิดกับอุดมการณ์ของพี่วัฒน์ที่ทำอาชีพนี้เพื่อเลี้ยงตัวเอง อย่างสุจริตและให้ความสุขกับทุกคน

ภาพที่ 7 ภาพ พี่วัฒน์ พระเอกหมอลำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) พีโจ (ยมนิล นามวงษา) อายุ 33 ปี ตำแหน่ง หัวหน้าวงและนักแสดงหมอลำ

พีโจ หัวหน้าวงผู้สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างมากให้กับวงสาวน้อยๆ พีโจคือทายาทรุ่นที่สอง ที่ได้เข้ามาบริหารวงในช่วง 3 ปีมานี้และได้พัฒนา วงอย่างก้าวกระโดด การที่พีโจเกิดมาพร้อมกับการก่อตั้งวงจึงทำให้ได้เห็น ถึงปัญหาและความเป็นไปทุกอย่างในวง ด้วยที่เห็นว่าความเป็นไปของวง ในก่อนหน้านี้ไม่มีการพัฒนาที่ถูกที่ควร พีโจจึงได้เสนอตัวเข้ามาบริหาร และเปลี่ยนแปลงให้วงเป็นไปตาม ยุคสมัยและแก้ปัญหาที่สะสมมาของวง ให้หมดไป โดยทำให้ทุกอย่างในวงสามารถควบคุมได้แล้กับการลงทุน ครั้งยิ่งใหญ่ซึ่งเป็นเงินที่พีโจตั้งใจหามาเพื่อปรับปรุงวงโดยเฉพาะ

ภาพที่ 8 ภาพ พีโจกับพวงมาลัยเงินจากแม่ฮัก

2.5.3 ตารางการทำงานของวง

เมื่อเดินทางถึงบริเวณที่ทำการแสดงฝ่ายเวทีที่จะทำการตั้งเวทีให้เรียบร้อยก่อนเวลา 15.00 น.
 17.00 น. สมาชิกจัดเตรียมอุปกรณ์การทำงานในพื้นที่ของตัวเอง
 18.00 น. สมาชิกรับประทานอาหารให้เรียบร้อย
 19.00 น. แคนเซอร์และนักแสดงแต่งหน้าแต่งตัวให้เรียบร้อย
 21.00 น. เริ่มทำการแสดง
 01.00 น. จบการแสดงสำหรับพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร
 จบการแสดงสำหรับพื้นที่ในต่างจังหวัด .น 07.00

เมื่อจบการแสดงฝ่ายติดตั้งเวทีทำการเก็บเวที ฝ่ายบัญชีแจกจ่ายเงินค่าน้ำมัน และทุกคนเดินทางต่อไปยังสถานที่ต่อไปเพื่อนอนพักผ่อนก่อนเริ่มงานในวันต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ช่างภาพที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน

2.6.1 Danny Clinch

ช่างภาพและผู้กำกับภาพยนตร์เขาเริ่มจากการฝึกงานกับแอนนี่ ลาโบวิทซ์ โดยเริ่มจากการถ่ายภาพนักร้องนักดนตรีชื่อดังมากมาย ผลงานของเขาได้ถูกบนสื่อสิ่งพิมพ์ชื่อดังทั่วโลก รวมถึง Rolling Stone ด้วย ภาพของแดนนี่โดดเด่นในด้านของการถ่ายบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงของบุคคลเหล่านั้น แสงที่นุ่มนวลทำให้รู้สึกว่าการมองภาพของเขานั้นมีความเป็นธรรมชาติอย่างมาก

แดนนี่สนใจในการถ่ายภาพช่วงเวลาที่เกิดขึ้นของตัวแบบ โดยเฉพาะเมื่ออยู่หลังเวทีหรือเบื้องหลังการแสดง เขาพบว่ามียุทธศาสตร์ที่น่าสนใจเกิดขึ้นมากมายเมื่ออยู่ที่นั่น การที่เขาได้ถ่ายทอดภาพของผู้คนในมุมมองที่ไม่ใช่ว่าจะมีใครมาเห็นได้หรือแสดงออกให้ทุกคนได้เห็นทำให้เขารู้สึกว่ามันสุดยอดมาก หลายคนตื่นตากับงานภาพถ่ายของเขาที่ได้ถ่ายบุคคลมีชื่อเสียงมากมายโดยเฉพาะศิลปินนักร้อง เขาได้รับโอกาสมากมายในการพบเจอและใกล้ชิดกับศิลปิน (<https://www.youtube.com>, 2015)

1) รูปแบบของงาน

ถ่ายทอดภาพถ่ายศิลปินนักร้องในรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากคนทั่วไป เป็นภาพที่น้อยคนจะได้เห็นเมื่อพวกเขาไม่ได้อยู่ในช่วงทำการแสดง

2) อารมณ์ของภาพ

ภาพของแดนนี่ดูแล้วจะรู้สึกถึงความสบายใจที่ตัวแบบมีต่อช่างภาพ มีทั้งรอยยิ้มหัวเราะการหลอกล้อกับกล้องอย่างเป็นธรรมชาติ ฉากหลังจะมีทั้งการถ่ายให้สตูดิโอ หลังเวที ห้องพักศิลปิน รวมถึงภายนอกอาคารแต่ทุกที่เหมือนกับว่าไม่มีการจัดขึ้นเพื่อถ่ายแต่เหมือนว่าเป็นคนในตำแหน่งเดียวกัน ถ่ายออกมา

3) องค์ประกอบของภาพ

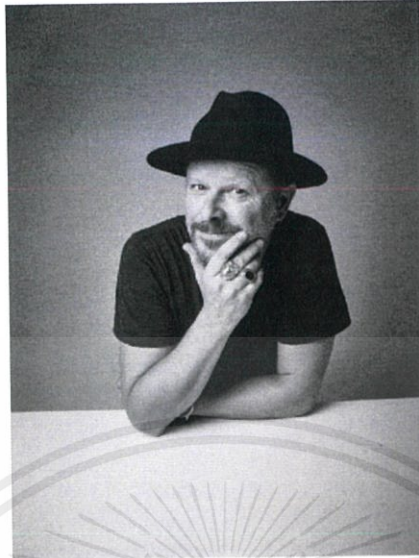
ตัวแบบมักอยู่ตรงกลางของภาพ บางครั้งเล่นกับการสะท้อนของตัวแบบบนกระจกหรือวัสดุมันวาวการถ่ายภาพหมู่จะให้อยู่ในระนาบเดียวกัน มีจุดสนใจที่ตัวแบบปล่อยฉากหลังให้มีดหรือเบล

4) การใช้แสงของภาพ

ใช้แสงธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่และเมื่อถ่ายในที่แสงน้อยจะใช้แฟลชเพิ่มเติมด้วย ที่สำคัญคือเก็บแสง Ambiance เพื่อให้เกิดความนุ่มนวลธรรมชาติ ใช้การถ่ายย้อนแสงในการถ่ายภาพบุคคลร่วมด้วย

5) สิ่งที่จะนำมาใช้ในงาน

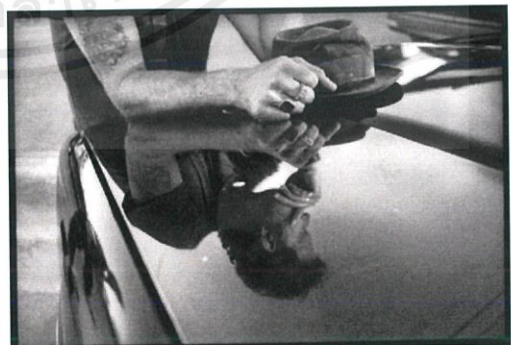
แสงที่นุ่มนวลเป็นธรรมชาติการใช้แฟลชอย่างเหมาะสมไม่รบกวนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในภาพ การจัดองค์ประกอบภาพของแดนนี่มีความน่าสนใจทำให้ตัวแบบโดดเด่นและน่าสนใจดูมีเรื่องราวในแต่ละภาพ ใช้การสะท้อนของภาพและการถ่ายย้อนแสงเพื่อเสริมให้แบบดูน่าสนใจ

ภาพที่ 9 ภาพ Danny Clinch

ที่มา : <http://levineleavitt.com/danny-clinch-60-minutes/>

ตัวอย่างผลงานของ Danny Clinch

ภาพที่ 10-13 ภาพตัวอย่างผลงานของ Danny Clinch

ที่มา : <http://levineleavitt.com/danny-clinch-60-minutes/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 Harry Benson

ช่างภาพชาวสก๊อตแลนด์ผู้โด่งดังงานเด่นของเขาคือการถ่ายภาพเซเลบชื่อดังแบบเจาะลึกเป็นส่วนตัวเหมือนกับเป็นบุคคลในครอบครัวของศิลปินเหล่านั้น ผลงานของเขานั้นถูกตีพิมพ์มากมายทั้งหนังสือและ ผลงานบนนิตยสาร รางวัลมากมายการันตีถึงฝีมือของเขาได้เป็นอย่างดี

ผลงานชิ้นเด่นของเขาคือภาพชุดที่เขาได้มีโอกาสติดตามวงเดอะบิตเทิลไปทำการแสดง โดยภาพที่โดดเด่นที่สุดคือภาพ The Pillow Fight 1964

ภาพที่ 14-15 ภาพ The Pillow Fight 1964

(<http://www.harrybenson.com>, 2018)

1) รูปแบบของงาน

ภาพถ่ายบุคคลมีชื่อเสียงในมุมมองของการใช้ชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ

2) อารมณ์ของภาพ

เหมือนภาพถ่ายที่ได้จากเพื่อนหรือคนในครอบครัวเดียวกับตัวแบบ ท่าทางและอารมณ์ของแบบมีความสุข ผ่อนคลาย ส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่ถูกถ่ายที่บ้านจึงทำให้ดูอบอุ่นเข้าถึงแบบ

3) องค์ประกอบของภาพ

เน้นตัวแบบเป็นหลักโดยที่ไม่ให้มีสิ่งรบกวนเข้ามาในภาพ เช่นบุคคลอื่นหรือพื้นหลังที่รก มักถ่ายในฉากหลังที่โล่ง สะอาด สวยตา สีที่ไปในโทนเดียวกัน และภาพขาวดำเป็นหลัก

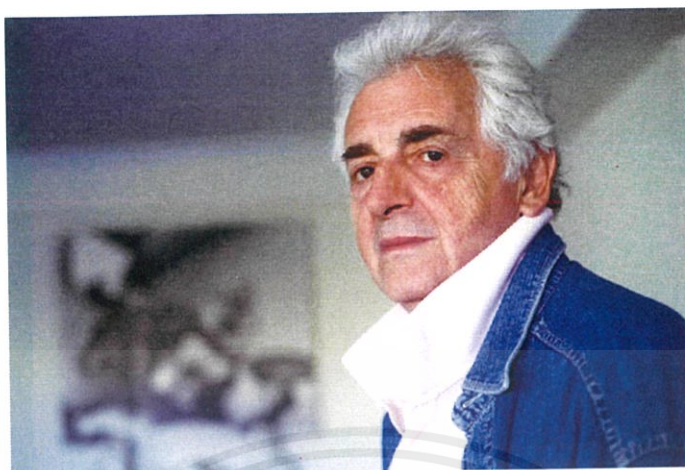
4) การใช้แสงของภาพ

ใช้แฟลชในการ fill ให้ได้แสงที่ตีขึ้นเมื่อถ่ายในที่แสงน้อยเพื่อให้เห็นรายละเอียดชัดเจน เป็นการใช้แสงในทิศทางตรงเข้าตัวแบบตรง ๆ และใช้แสงสะท้อนบนเพดานเพื่อความเป็นธรรมชาติ

5) สิ่งที่จะนำมาใช้ในงาน

ต้องการถ่ายทอดภาพที่ดูใกล้ชิดกับตัวแบบเหมือนเป็นเพื่อนสนิท และนำการจัดองค์ประกอบ

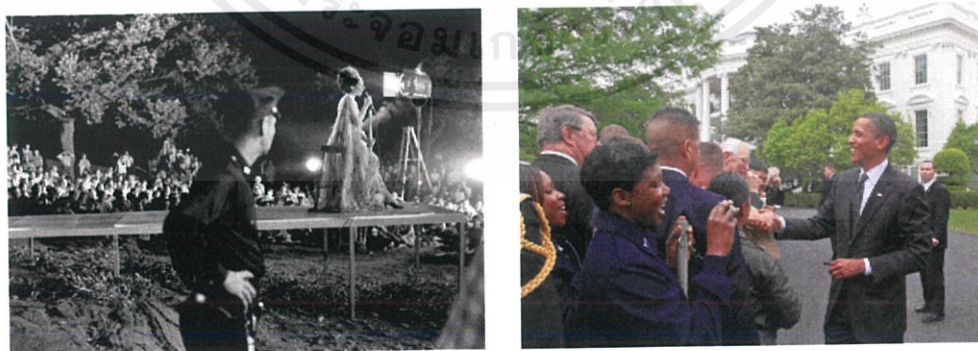
ภาพที่มีความสวยงาม สีที่เป็นไปในโทนเดียวกันไม่ดึงความสนใจจากแบบ เสนอภาพอีกด้านของอาชีพ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 16 ภาพ Harry Benson

ที่มา : <http://news.stlpublicradio.org/post/photo-journalist-harry-benson-reflects-iconic-career-receiving-award-st-louis-1#stream/0>

ตัวอย่างผลงานของ Harry Benson

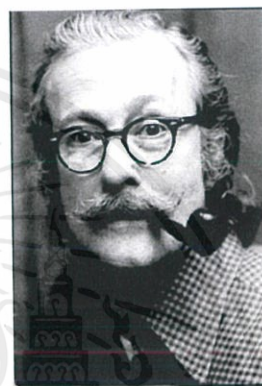
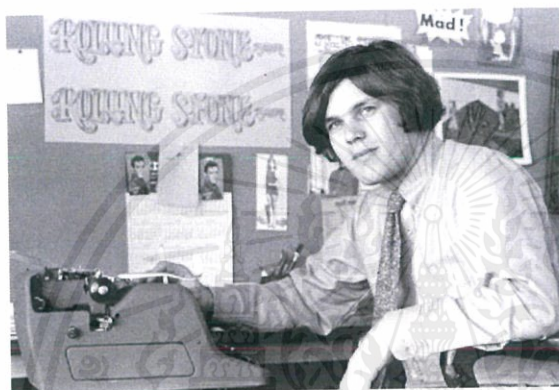
ภาพที่ 17-20 ภาพตัวอย่างผลงานของ Harry Benson

ที่มา : <https://ppmag.com/profiles/harry-benson-has-photographed-it-all>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 นิตยสาร Rolling Stone

โรลลิงสโตน (อังกฤษ: Rolling Stone) เป็นนิตยสารมีสำนักงานใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับดนตรี การเมือง วัฒนธรรมสมัยนิยมพิมพ์ทุก 2 อาทิตย์ โรลลิงสโตนก่อตั้งครั้งแรกในซานฟรานซิสโก ในปี ค.ศ. 1967 โดยแจนน์ เวนเนอร์ และนักวิจารณ์ดนตรี ราล์ฟ เจ. กลีสัน

ภาพที่ 21-22 ภาพ Jann Simon Wenner และ Ralph J. Gleason

ที่มา : <https://www.vanityfair.com/style/2017/09/jann-wenner-john-lennon-and-the-greatest-rolling-stone-cover-ever>

นิตยสารยังครอบคลุมเรื่องการเมืองในช่วงทศวรรษ 1970 แต่เนื่องจากมีข้อขัดแย้งจึงเปลี่ยนรูปแบบในทศวรรษ 1990 ในกลุ่มผู้อ่านที่เด็กลงไป โดยเน้นเนื้อหาทางด้านโทรทัศน์ ภาพยนตร์ นักแสดง นักร้องเพลงพ็อพ ในปัจจุบันนิตยสารมีเนื้อหาส่วนผสมหลายส่วน รวมถึงเรื่องการเมืองด้วย

โรลลิงสโตนมีภาพลักษณะชัดเจนในด้านของการเป็นนิตยสารดนตรี ภาพที่ปรากฏในหนังสือ เป็นฝีมือของช่างภาพมากมายหลายคนที่ได้ฝากผลงานไว้ในเล่ม แต่จะมีแนวทางของภาพที่ชัดเจนคือ เป็นภาพการแสดงโชว์และภาพเบื้องหลังเชิงสารคดีของศิลปิน (www.wikipedia.org, 2018)

1) เหตุผลที่เลือก Rolling Stone

ภาพของนิตยสารมีความสอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการจะนำเสนอคือการถ่ายภาพแบบสารคดี และภาพบุคคล แนวทางการถ่ายภาพเป็นไปตามภาพที่คิดไว้

2) รูปแบบของงาน

ภาพศิลปินนักร้องนักดนตรีในระหว่างการแสดงและนอกเวลาการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) สิ่งที่จะนำมาใช้ในงาน

ศึกษารูปแบบงานของศิลปินที่ถ่ายภาพให้โรลลิงสโตน เลือกศึกษาเฉพาะชุดภาพที่ถ่ายศิลปินเมื่ออยู่หลังเวทีและระหว่างทำการแสดง นำสิ่งที่สังเกตได้ในงานของแต่ละคนมาใช้กับงานของตัวเอง

ตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone

ภาพที่ 23-28 ภาพตัวอย่างผลงานของ Rolling Stone

ที่มา : <https://www.rollingstone.com/music/pictures/stagecoach-2015-rolling-stone-countrys-best-behind-the-scenes-photos-20150427/swon-brothers-20150427>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

3.1 ขั้นตอนการวางแผนงาน

เริ่มจากศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของหมอลำ ประเภท การแสดง อย่างเข้าใจเบื้องต้น สืบหาวงลูกทุ่งหมอลำที่ทำงานโดยการเดินทางแบบคาราวาน และมีตารางการทำงานที่สม่ำเสมอเพื่อแก้ปัญหาที่จะต้องกำหนดเวลาการทำงาน เริ่มมองหาวงที่มีชื่อเสียงระดับหนึ่งและมีตารางการทำงาน อยู่ใกล้ ๆ บ้านหรือหอพักเพื่อง่ายต่อการทดลองเข้าไปสำรวจข้างหลังเวที เมื่อได้รายชื่อวงที่มีคิวการแสดงใกล้ที่พักก็เริ่มโทรศัพท์ เพื่อขออนุญาตเข้าไปเยี่ยมชมหลังเวทีเพื่อประเมินความพร้อมของ สถานที่ที่จะใช้เป็นเวทีหลักในการถ่ายงาน ว่าสะดวกและตรงตามความต้องการหรือไม่ จากนั้นเข้าสู่ ขั้นตอนการทดลองการทำงานโดยเริ่มลงพื้นที่และทดลองถ่ายภาพ ศึกษาตารางงานของวง จัดเวลา

3.2 ขั้นตอนการทดลองทำงาน

เดินทางไปที่ทำการแสดงซึ่งเป็นที่ตั้งของเวทีเพื่อทดลองถ่ายภาพในส่วนต่าง ๆ ทั้งด้านหน้า และหลังเวที เพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาถึงสิ่งที่น่าสนใจ ให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของบุคคลที่ต้องการจะ ถ่ายภาพ ประกอบกับการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำงาน นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเข้าพบ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาต่อถึงประเด็นที่น่าสนใจ

ภาพที่ได้จากการทดลองครั้งที่ 1

ภาพที่ 29 ภาพถ่ายทดลองครั้งที่ 1 (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 30 ภาพถ่ายทดลองครั้งที่ 1 (2)

ตารางการทำงาน : เดินทางถึงงาน 21.00 น. ถ่ายภาพด้านหน้าและหลังเวทีแบบคร่าว ๆ ยังไม่ได้พูดคุยกับสมาชิกวงสักคนเพราะยังไม่ได้เลือกวงที่แน่นอน เวลา 23.30 น. เดินทางกลับที่พัก

สรุปผลการทดลองครั้งที่ 1 มินิบูรี กรุงเทพมหานคร (12 มกราคม 2561) เป็นครั้งแรกที่ได้ไปดูการแสดงและได้รับอนุญาตให้เข้าไปถ่ายภาพที่หลังเวทีได้ในฐานะสื่อมวลชน การเข้าไปถ่ายภาพเป็นไปอย่างราบรื่นและได้ภาพที่ต้องการเยอะพอสมควรคือบริเวณหน้าและหลังเวทีทั้งหมด

ภาพที่ได้จากการทดลองครั้งที่ 2

ภาพที่ 31 ภาพถ่ายทดลองครั้งที่ 2

ตารางการทำงาน : เดินทางถึงงาน 21.00 น. ครั้งนี้เปลี่ยนมาใช้เลนส์ 70-200 mm. เพื่อ

ถ่ายภาพนักแสดงบนเวที เดินสำรวจบริเวณหลังเวทีอย่างละเอียด 00.00 น. เดินทางกลับบ้าน

เอกสารฉบับนี้เผยแพร่หลังวันเลิกการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการทดลองครั้งที่ 2 ครรนายก (15 มกราคม 2561) ครั้งนี้จะไม่ใช่การแสดงแต่เป็นการ เช็ตฉากเพื่อถ่ายทำละคร มีโอกาสได้ขึ้นไปด้านข้างของเวทีและได้พบกับนักแสดงตลก การได้ขึ้นไปบน เวทีทำให้ได้ภาพในมุมที่แปลกใหม่และได้เห็นอะไรมากขึ้น เริ่มกำหนดแนวทางการถ่ายทำ ครั้งนี้ได้ ภาพนักแสดงตลกในระหว่างทำการแสดงที่สามารถนำมาใช้จริงในงาน

ภาพที่ได้จากการทดลองครั้งที่ 3

ภาพที่ 32 ภาพถ่ายทดลองครั้งที่ 3

ตารางการทำงาน : เดินทางถึงวัด 17.00 น. ปูเสื่อจับจองที่นั่ง 19.00 น. เข้าไปบริเวณหลังเวที เพื่อเริ่มสัมภาษณ์สมาชิกในวงและถ่ายภาพผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล 21.00 น. การแสดงเริ่มไม่สามารถสัมภาษณ์ต่อได้เนื่องจากมีเสียงดังเกินไป 24.00 น. เดินทางกลับที่พัก

สรุปผลการทดลองครั้งที่ 3 หนองคาย (30 มกราคม 2561) เป็นครั้งแรกที่ได้รับชมการแสดง ในต่างจังหวัดและได้เริ่มสัมภาษณ์บุคคลภายในวงเป็นครั้งแรก ได้บทสัมภาษณ์มาถึง 6 คนและได้ ข้อมูลเกี่ยวกับวงเพิ่มมากขึ้นก่อนเริ่มลงมือทำงานจริง ครั้งนี้ยังไม่ได้ภาพที่จะนำมาใช้งานจริง

3.3 ขั้นตอนการทำงาน

จากการทดลองที่ผ่านมา พิจารณาถึงประเด็นที่จะสื่อ ตัดสินใจเลือกวงที่แน่นอน ติดต่อยืนยัน กับหัวหน้าวง เลือกบุคคลที่จะติดตามจำนวน 5 คนที่น่าสนใจ และมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน เพื่อเป็น ตัวแทนในการเล่าเรื่องราว และส่วนของภาพรวมของวงในหลายประเด็นที่สนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 1

ภาพที่ 33 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 1

ตารางการทำงาน : เดินทางถึงงาน 18.00 น. เข้าไปหาสมาชิกที่เคยทำการสัมภาษณ์ในครั้งที่แล้ว สอบถามเรื่องเกี่ยวกับวง และรบกวนให้แนะนำบุคคลในวงที่น่าสนใจเพื่อสัมภาษณ์ 19.00 น. มีการซ้อมเพลงใหม่จึงได้ขึ้นไปร่วมชมการซ้อม และได้ถ่ายภาพเบื้องหลังเอาไว้ 20.00 น. ก่อนเริ่มทำการแสดงได้สัมภาษณ์ ยายแหลม และได้ทำการถ่ายภาพไว้เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูล 21.00 น. เริ่มการแสดง เดินสำรวจ และถ่ายภาพขณะทำการแสดงทั้งด้านหน้าและด้านข้างเวที 23.45 น. เดินทางกลับ

สรุปผลการทำงานครั้งที่ 1 รามคำแหง กรุงเทพมหานคร (9 กุมภาพันธ์ 2561) การทำงานครั้งนี้เริ่มใกล้ชิดกับคนในวงมากขึ้นเพราะเคยได้สัมภาษณ์มาก่อนแล้ว ได้สัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียงภายในวงการหมอลำคือ ยายแหลม นักแสดงตลกประจำวงเพิ่มอีกหนึ่งคน และได้ภาพระหว่างการซ้อมเพิ่มเติมด้วย แต่ยังไม่ได้ภาพที่จะนำไปใช้จริง

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 2

ภาพที่ 34 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 2 (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 35 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 2 (2)

ตารางการทำงาน : เดินทางถึงงาน 16.00 น. ฝนตก 18.00 น. ไฟดับ 20.00 น. สัมภาษณ์ พระเอกหมอลำเพิ่มในช่วงที่รอไฟฟ้าติด ระหว่างนั้นก็ถ่ายภาพวิถีชีวิตการทานอาหาร และการนอนของแดนเซอร์ 00.00 น. เข้านอนที่ศาลาวัด 07.00 น. เริ่มทำการแสดงรอบพิเศษชดเชยที่ฝนตกเมื่อคืน 12.00 น. จบการแสดงเดินทางต่อไปที่อีกอำเภอในจังหวัดสกลนคร 13.00 น. ข้าพเจ้าไม่สามารถเดินทางร่วมกับวงต่อไปได้จึงทำได้เพียงติดรถเพื่อไปลงที่จุดจอดรถโดยสารเพื่อกลับกรุงเทพมหานคร

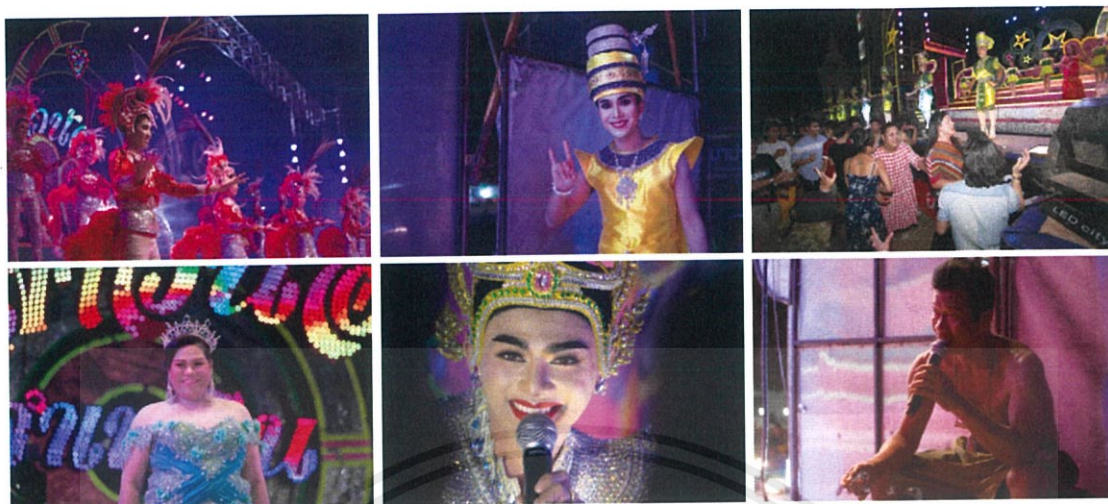
สรุปผลการทำงานครั้งที่ 2 สกลนคร (20-22 กุมภาพันธ์ 2561) เกิดความยากลำบากในการลำงานเล็กน้อย เป็นครั้งแรกที่ได้ไปใช้ชีวิตร่วมกับวง ได้ภาพที่ลึกมากขึ้นคือภาพการใช้ชีวิต นอน ทาน ข้าว การแสดงช่วงกลางวัน ภาพบนรถที่ใช้เดินทาง และเริ่มติดตามสมาชิกรายบุคคลมากขึ้น

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 3

ภาพที่ 36 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 3 (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 37 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 3 (2)

ตารางการทำงาน : วันแรกเดินทางถึงเดอะมอลล์โคราช 14.00 น. เดินเล่นรอเวลาที่นัดพบกับพี่บู๊เพื่อเดินทางไปทำงานพร้อมกัน 19.00 น. เดินทางถึงงานพบปะสมาชิกวงร่วมรับประทานอาหารกับสมาชิก จากนั้นเริ่มทำการถ่ายภาพบุคคลที่ต้องการติดตามชีวิตและสมาชิกภายในวงท่านอื่น เน้นการถ่ายภาพบุคคลมากขึ้น / วันที่ 4 ของงาน 09.00 น. ตั้รถของทางวงเพื่อไปลงจุดจอดรถโดยสารเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

แนวทางวิธีการทำงานต่อจากนี้จะเป็นดังนี้ 21.00 น. – 07.00 น. ถ่ายภาพหน้าเวทีสลับกับนอนพักผ่อนในบางช่วงที่เป็นการแสดงหมอลำ และหลังเวทีบ้างหากมีอะไรพิเศษ ๆ 09.00 น. เดินทางไปยังสถานที่ต่อไปเมื่อถึงจุดหมายจัดหานอนพักผ่อน 15.00 น. ตื่นนอนเดินสำรวจเพื่อมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจให้ถ่าย เช่น ภาพวิถีชีวิต 18.00 น. ช่วยพี่บู๊จัดเตรียมพื้นที่ส่วนตัว เตรียมอุปกรณ์ในการถ่ายภาพ เช่น ชาร์ตแบต 19.00 น. ช่วยฝ่ายเสื้อผ้าของครูเอปิกขนเตรียมอุปกรณ์ประกอบการแสดง และร่วมรับประทานอาหารกับกลุ่มดูแลเสื้อผ้า และเริ่มทำงานอีกครั้งเมื่อถึงเวลา 21.00 น.

สรุปผลการทำงานครั้งที่ 3 โคราช-ร้อยเอ็ด (3-6 มีนาคม 2561) ครั้งนี้ถือว่าเป็นการทำงานกับวงที่ยาวนานที่สุดและได้ภาพบุคคลมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการถ่ายก่อนออกเดินทางด้วย ทำให้ได้งานตามที่หวังไว้ และยังได้ภาพวิถีชีวิตที่ไม่เคยพบเห็นอีกจำนวนหนึ่ง เริ่มมีความสนิทสนมกับสมาชิกภายในวงหลาย ๆ คน หลาย ๆ ตำแหน่ง ทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น ครั้งนี้ได้ภาพหลังจบการแสดง ภาพบุคคลขณะทำการแสดง และภาพวิถีชีวิตตอนอาบน้ำ และนอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 5

ภาพที่ 39 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 5

สรุปผลการทำงานครั้งที่ 5 พัทยา-สุขสวัสดิ์ กรุงเทพมหานคร (23-24 มีนาคม 2561) เนื่องจากเดินทางไม่ไกลจากที่พักจึงมีเวลาในการติดตามชีวิตในช่วงกลางวันมากกว่าปกติ และภาพส่วนหนึ่งรู้สึกพอใจในระดับหนึ่งแล้ว จึงทำให้รู้สึกไม่กดดันในการถ่ายทำให้ได้ภาพที่ไม่คาดไม่ถึงมากนัก เช่น ภาพฝ่ายติดตั้งเวทีระหว่างทำงาน ภาพบุคคลในสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลนั้น ๆ และภาพที่นำมาใช้จริงในงานคือภาพทานอาหารในช่องเก็บของของรถแสดงถึงการปรับตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 6

ภาพที่ 40 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 6

สรุปผลการทำงานครั้งที่ 6 หมอชิต กรุงเทพมหานคร (30 มีนาคม 2561) การทำงานครั้งนี้เป็นงานทำงานระยะสั้น ๆ เริ่มตั้งแต่เดินทางไปที่หมอชิตในช่วงเย็น และได้ภาพที่จะนำไปใช้งานจริงคือภาพระหว่างการติดตั้งเวทีที่มีหัวหน้าวงกับครูเอที่กำลังสอนแดนเซอร์ที่มาใหม่หลายคนในจุดที่ต้องยืนและภาพยายแหลมที่กำลังเตรียมตัวอยู่ที่ด้านหลังเวที

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 7

ภาพที่ 41 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 7 (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 42 ภาพถ่ายทำจริงครั้งที่ 7 (2)

สรุปผลการทำงานครั้งที่ 7 หนองบัวลำภู-ขอนแก่น-ร้อยเอ็ด (13-15 เมษายน 2561) การทำงานในครั้งนี้อยู่ตรงกับช่วงเทศกาลสงกรานต์ จึงทำให้ได้เจอกับเหตุการณ์และเสื้อผ้าที่แปลกไปจากช่วงเวลาปกติ เช่น เสื้อลายดอก การเล่นแป้ง กิจกรรมรดน้ำดำหัวสมาชิกใน สิ่งที่พิเศษในการถ่ายงานครั้งนี้คือได้ภาพเหตุการณ์ที่ต้องการคือการเซ็นสัญญาของหัวหน้าวงที่หลังเวที ซึ่งได้นำไปใช้ในผลงานจริง นอกจากนี้ยังได้ภาพยายแหม่มหลังเวทีก่อนขึ้นทำการแสดงในชุดพิเศษสงกรานต์ ภาพที่บู๊ตอนแต่งหน้า ภาพครูเอที่ใช้บริเวณหลังรถบรรทุกเป็นพื้นที่แต่งตัว ครั้งนี้ถือว่าได้ภาพที่นำไปใช้ในงานจริงจำนวนมาก และภาพที่น่าสนใจเพิ่มเติมจากการทำงานที่ผ่านมาอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ได้จากการทำงานจริงครั้งที่ 8

ภาพที่ 43 ภาพถ่ายทำงานจริงครั้งที่ 8

สรุปผลการทำงานครั้งที่ มุกดาหาร-ร้อยเอ็ด (11-13 พฤษภาคม 2561) การทำงานครั้งนี้ นับว่าเป็นครั้งสุดท้ายในการถ่ายทำงานสำหรับการเดินทางร่วมกับวง หลังจากที่มีการพิจารณาภาพที่มี ทั้งหมดก่อนหน้านี้อาจพบว่ายังขาดภาพรถที่สื่อถึงการเดินทาง และภาพที่ดีของรถพระ การทำงานครั้งนี้ ยังได้ภาพหัวหน้าวงใส่พวงมาลัยเงินที่เป็นจุดเด่นของการแสดงความรักของแม่ฮัก และได้ภาพที่จะ นำไปใช้งานจริงคือภาพรถก่อนเริ่มการแสดง รถพระพร้อมกับสมาชิกผู้มีหน้าที่เตรียมของไหว้ในแต่ละ วัน แดนเซอร์ร่วมกันเก็บกวาดหลังจบการแสดง และภาพรถเก็บเวที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การเลือกภาพและการจัดตำแหน่งของภาพ

การเลือกภาพของข้าพเจ้าเริ่มจากการเลือกไฟล์ภาพในคอมพิวเตอร์ เลือกภาพที่เล่าประเด็น ไม่ซ้ำกันเพื่อนำไปอัดขนาด 4x6 นิ้ว ออกมาเพื่อทดลองจัดเรียงและแก้ไขได้ง่าย

ภาพที่ 44 ภาพการเลือกรูปจากรูปที่อัดขนาดเล็ก

เมื่อจัดเรียงจากรูปขนาดเล็กโดยจัดการเล่าเรื่องเป็น 4 ช่วงเวลาคือ กิจวัตร ก่อนแสดง ทำการแสดง และหลังเวทีจนจบการแสดง เรียบร้อยแล้วก็คัดเลือกไฟล์ภาพจากในคอมพิวเตอร์นำมาจัดการ ตกแต่งแก้ไขข้อบกพร่องใส่ส่วนของ แสง สี ขนาดของภาพในขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 45 ภาพที่คัดเลือกและทดลองจัดเรียงแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การตกแต่งภาพ

เนื่องจากภาพที่ได้มีความสดของสีที่เป็นสิ่งที่ต้องการ และส่วนใหญ่แสงของภาพมีความพอดีอยู่แล้วจึงไม่ได้ทำการตกแต่งภาพมากนัก แต่ในกรณีภาพแสงที่ไม่เสมอกันในภาพอาจจะสว่างหรือมืดเกินไปจึงต้องใช้โปรแกรม Adobe Lightroom ช่วยในการแก้ไขในจุดนี้ เช่น สีของท้องฟ้าที่ต้องเพิ่มสี และลดความสว่างเล็กน้อย และการแก้ไขสัดส่วนของภาพรวมถึงการหมุนภาพเล็กน้อย

ตัวอย่างการแก้ไขสีในภาพ

ภาพที่ 46 ภาพ เลือกภาพที่ต้องการจะแก้ไข

ภาพที่ 47 ภาพ การเปรียบเทียบระหว่างภาพที่ยังไม่ตกแต่งสีและตกแต่งสีภาพแล้ว
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลงานจริง

ภาพที่ 48 ภาพรถอุปกรณ์ติดตั้งเวทีจัดเทียบเมื่อมาถึงบริเวณที่ทำการแสดง

ภาพที่ 49 ภาพแดนเซอร์ชนของลงจากรถเพื่อเตรียมตัวสำหรับการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของโครงการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 50 ภาพสมาชิกในวงอาบน้ำที่ก๊อบบริเวณข้างรั้วบ้านของชาวบ้าน

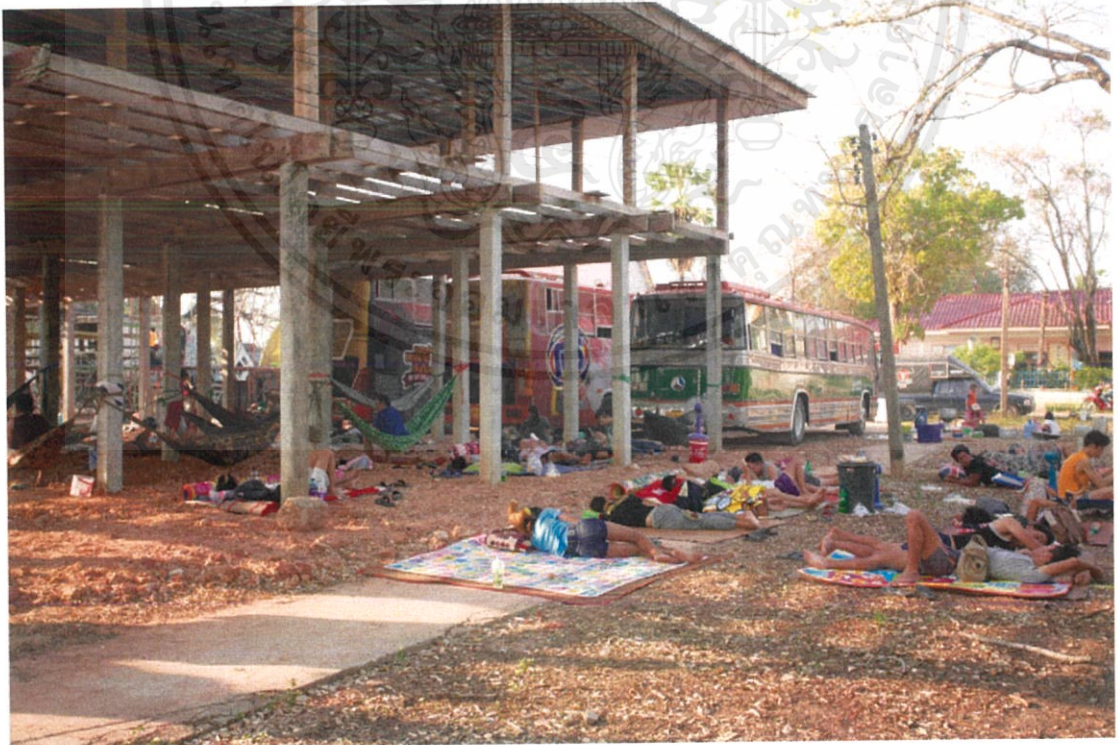

ภาพที่ 51 ภาพเสื้อผ้าและวิกผมที่ซีกถูกตากอยู่บนต้นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

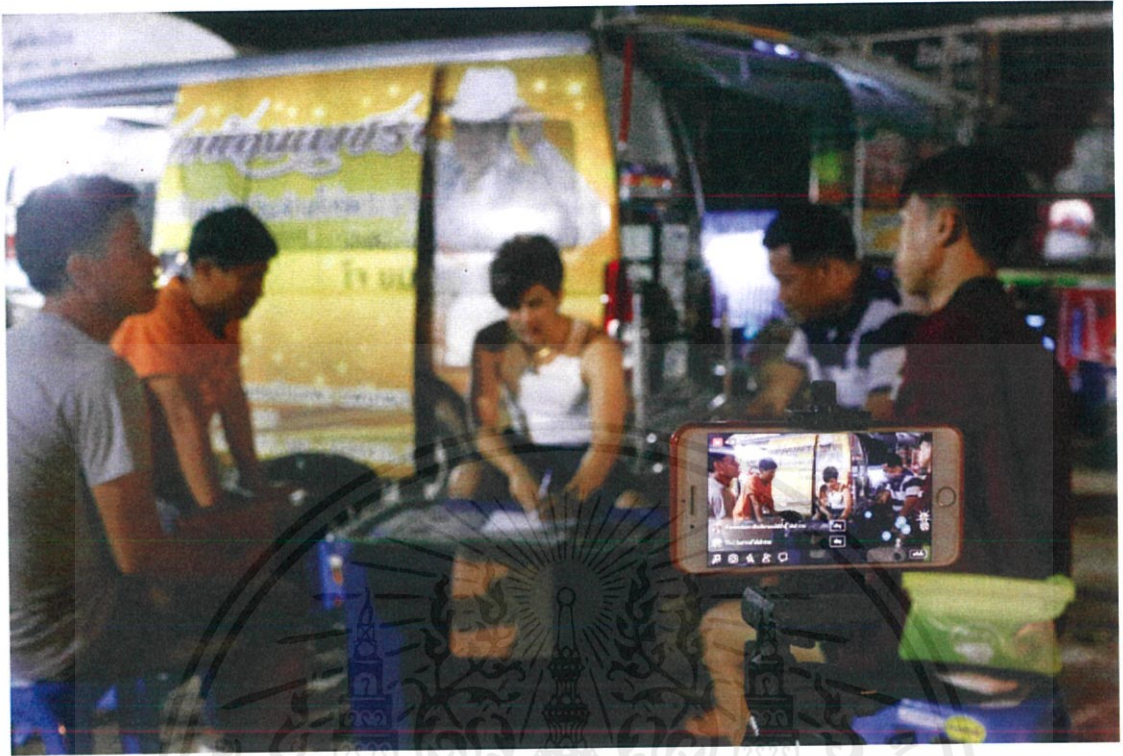

ภาพที่ 52 ภาพสมาชิกในวงรับประทานอาหารใต้ช่องเก็บของของรถทัวร์

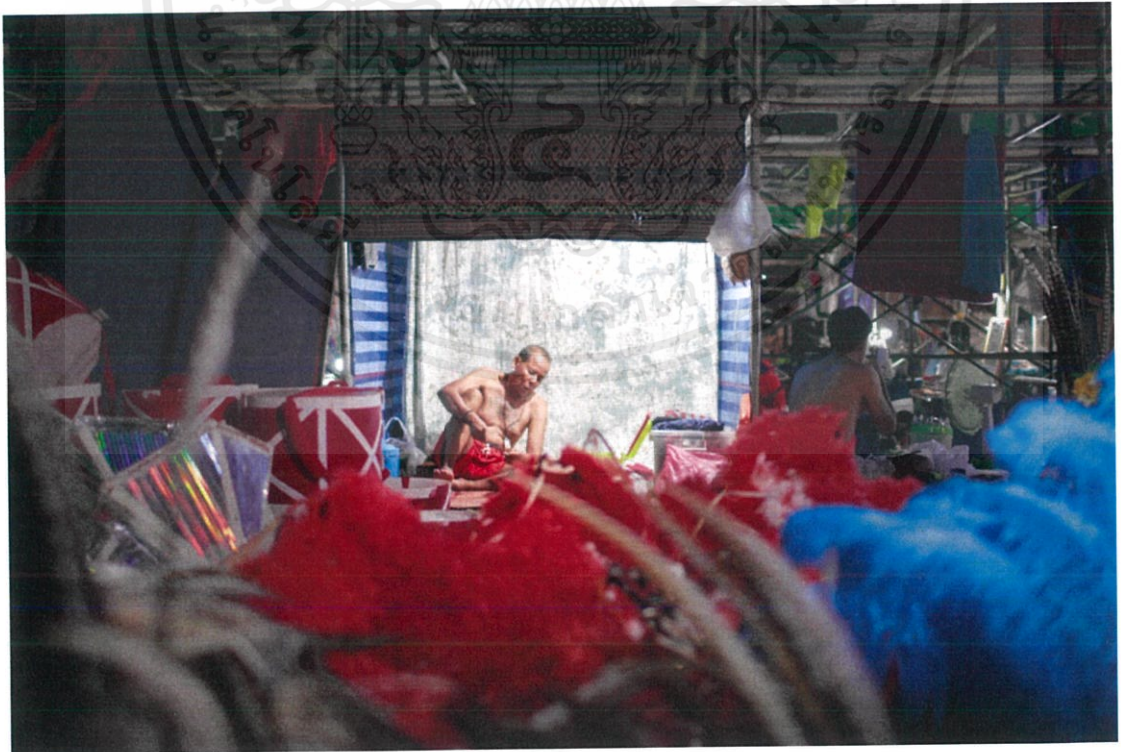

ภาพที่ 53 ภาพสมาชิกในวงนอนหลับพักผ่อนในเวลากลางวันที่เป็นเวลาว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

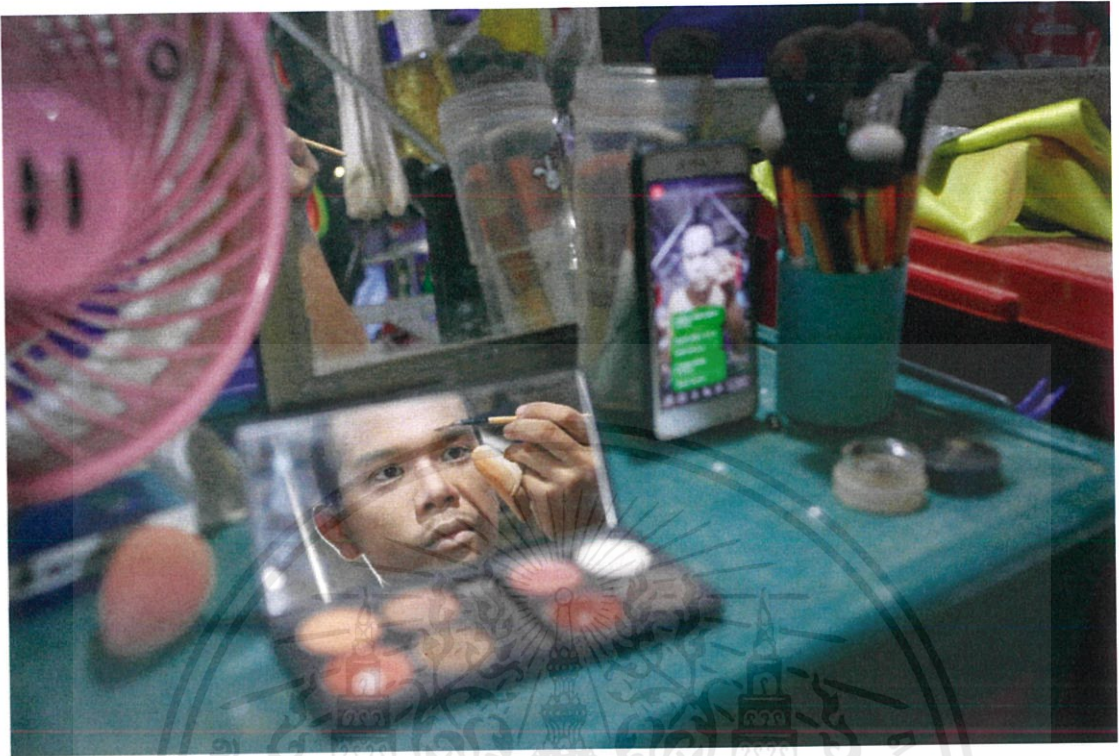

ภาพที่ 54 ภาพหัวหน้าวงกำลังเซ็นสัญญาทำการแสดงกับผู้ว่าจ้างในปีถัดไป

ภาพที่ 55 ภาพนักแสดงตลกนั่งรับประทานอาหารอย่างโดดเดี่ยวในพื้นที่ส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 56 ภาพที่บู๊กำลังแต่งหน้าพร้อมด้วยแพร่ภาพสดสดบนโต๊ะเครื่องแป้งพกพา

ภาพที่ 57 ภาพรถพระเคลื่อนที่และสมาชิกผู้มีหน้าที่จัดเตรียมของไหว้พระในแต่ละวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 58 ภาพนักแสดงและคอนวอยอาศัยห้องของรถบรรทุกในการใช้ชีวิต

ภาพที่ 59 ภาพสมาชิกในวงตั้งแต่หัวหน้าวง ครูสอนเต้น แดนเซอร์ และคอนวอยทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 60 ภาพแดนเซอร์ในระหว่างการแสดง

ภาพที่ 61 ภาพพิธีฉิมพอบปะแม่ฮักหรือแฟนคลับระหว่างการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 62 ภาพระหว่างการแสดงตลก

ภาพที่ 63 ภาพแดนเซอร์ขณะทำการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 64 ภาพนักแสดงขณะทำการแสดง

ภาพที่ 65 ภาพโดยรวมของการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 66 ภาพยายแหลมในระหว่างรอขึ้นทำการแสดงบริเวณหลังเวที

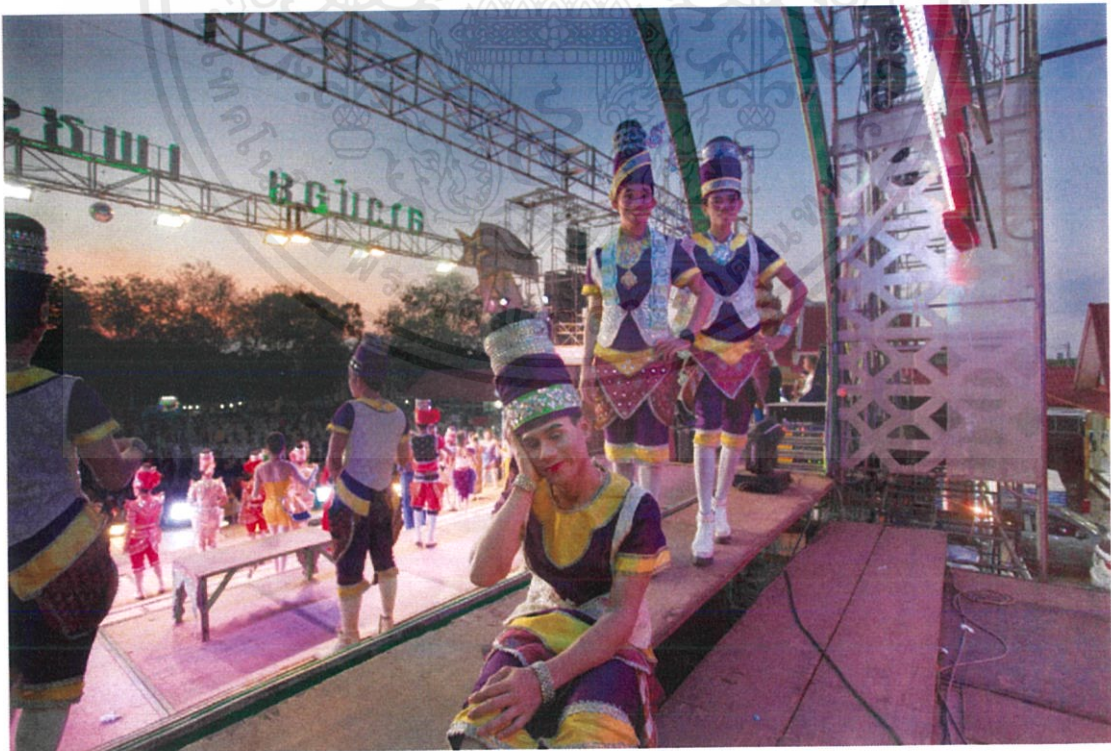

ภาพที่ 67 ภาพที่นอนพักผ่อนระหว่างพักในช่วงที่ไม่มีคิวการแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 68 ภาพการทำงานทั้งด้านบนและด้านล่างของเวที

ภาพที่ 69 ภาพแดนเซอร์เมื่อการแสดงใกล้จะจบในเวลาเช้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 70 ภาพแดนเซอร์ที่เปลี่ยนชุดแล้วเพื่อเตรียมตัวเก็บขยะหลังจบการแสดง

ภาพที่ 71 ภาพพื้นที่หลังจบการแสดงและรถบรรทุกที่กำลังเตรียมตัวออกเดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

บทสรุป

4.1 สรุปผลการทำงาน

ผลงานที่ออกมาเป็นไปตามที่คาดหวัง คือสัมภาษณ์สมาชิกวงอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการได้จนครบ และมากเกินกว่าที่คาดหวังไว้ คือสามารถปรับตัวเข้ากับสมาชิกในวงได้ จึงสามารถพูดคุยอย่างสนิทสนมในเรื่องงาน และเรื่องชีวิตกับสมาชิกในวงได้หลายคน การวางแผนการถ่ายได้ครบทุกเรื่องทุกคนที่จะถ่าย และสำคัญคือได้ครบตามจำนวนภาพที่วางไว้ เพราะมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ เข้าพบที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ และมีเวลาให้กับการทำงานนี้อย่างมาก ทำให้เมื่อพบปัญหาหรือมีข้อเสนอแนะจากคณะอาจารย์ก็จะมีเวลาที่จะศึกษา และถ่ายเพิ่มเติมได้ทันเวลา นอกจากจะปรึกษาที่ปรึกษาแล้ว สมาชิกในวงเองก็จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้าอย่างมากทำให้การทำงานนี้เป็นไปด้วยความราบรื่น

4.2 ปัญหาในการทำงาน

ระหว่างการทำงานปัญหาที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าคือข้าพเจ้าไม่มีความรู้เกี่ยวกับเส้นทางในการเดินทางเนื่องจากสถานที่ทำการแสดงมีความยากลำบากในการเดินทาง ในการแก้ไขปัญหาคือข้าพเจ้าจึงต้องเตรียมการเดินทางอย่างละเอียดรอบครอบ และติดต่อสอบถามจากสมาชิกวงผู้รู้เส้นทางร่วมด้วยความ เป็นอยู่ในระหว่างอาศัยอยู่ร่วมกับวงมีความลำบากระดับหนึ่งทั้งอากาศที่เปลี่ยนแปลง อยู่แทบจะทั้งวันทั้งร้อนจัด จนถึงหนาวจัด ฝนตก อาจเกิดอาการป่วยขึ้นบ้างแต่ก็สามารถรักษาให้หายเพื่อที่จะทำงานต่อไปได้ ส่วนหนึ่งคือได้ความอนุเคราะห์ยาและพัสดุจากสมาชิกภายในวง

ปัญหาในการถ่ายภาพคือช่วงแรก ๆ ไม่กล้าที่จะถ่ายภาพสมาชิกในวงจึงได้มีการเริ่มพูดคุยกัน เพื่อสร้างความสนิทสนมให้ตัวแบบเกิดความสบายใจอนุญาตให้ถ่ายภาพได้ และจากการทดลองทำงาน ทำให้พบว่ามีความต้องการที่จะใช้เลนส์ที่มีความสามารถในเรื่องของรูรับแสง และระยะของเลนส์จึงได้มีการยืมที่ปรึกษา และเพื่อนเพื่อนำมาพัฒนามุมมองของภาพให้ดีขึ้น มีการเปลี่ยนจากการใช้แฟลชที่ตั้งใจไว้เป็นการใช้แสงธรรมชาติทั้งหมดเพื่อควบคุมแสงโดยรวมของชุดงาน และความสะดวกในการทำงานที่ไม่สามารถจัดเตรียมอุปกรณ์ได้อย่างกะทันหัน

มีการเปลี่ยนแนวคิดในตอนท้ายของการทำงาน ซึ่งเกิดจากการที่ได้ลงมือทำงานจริงแล้วรู้สึก ว่าอยากนำเสนอเรื่องการทำงานเป็นกิจวัตรในแต่ละวันที่ใช้คนทั้งวงสื่อให้เห็นถึงหน้าที่ความแตกต่าง

ของลักษณะการทำงาน การแก้ไขปัญหานี้คือคัดเลือกภาพจากทั้งหมดที่ถ่ายมาเพื่อประกอบเป็นภาพตามแนวคิดที่กำหนดขึ้นใหม่

ปัญหาที่รุนแรงที่สุดที่เกิดขึ้นในการทำงานนี้คือ ในระหว่างการทำงานได้เกิดเหตุการณ์ที่น้ำจากขวดน้ำดื่มได้ตกลงไปในกระเป่าที่ใส่กล้องโดยที่ไม่รู้ตัวจนน้ำไหลเข้าตัวกล้องเล็กน้อย ทำให้กล้องเกิดอาการขัดข้องไม่สามารถเปิดได้ และพังในเวลาต่อมาทำให้แผนการทำงานที่วางไว้ต้องหยุดชะงักลง จึงต้องเดินทางกลับกรุงเทพฯ อย่างกระชั้นชิดทำให้เสียเวลาที่วางแผนการทำงานไปถึง 2 วัน และเสียเงินอีกจำนวนหนึ่งในการซ่อมกล้อง

4.3 ข้อเสนอแนะ

การทำงานภาพถ่ายสารคดีจะต้องอาศัยเวลาและความเข้าใจในสิ่งที่เลือกศึกษา การเลือกในสิ่งที่ตนมีความรู้ความเข้าใจอยู่บ้างแล้วเป็นการทำให้งานที่ทำง่ายขึ้น หากเราต้องการที่จะเข้าถึงสิ่งที่ต้องการศึกษาเราต้องไม่กลัวที่จะตัดสินใจหรือลงมือทำ ภาพถ่ายสารคดีชีวิตชุดนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมเดินทางและใช้ชีวิตร่วมกับวงลูกทุ่งหมอลำไปในที่ต่าง ๆ การปฏิบัติตัวเมื่อต้องอาศัยร่วมกับผู้อื่นต้องมีมารยาททางสังคมอยู่เสมอ การสื่อสารกับแบบควรสื่อให้เข้าใจถูกต้องในสิ่งที่เราต้องการ

ข้อแนะนำในส่วนของการถ่ายภาพคือการถ่ายภาพสารคดีควรมีเลนส์ทุกระยะที่จำเป็น คือ มุมกว้าง กลาง แคบ และหากต้องการถ่ายภาพในแสงน้อยควรมีเลนส์ที่รับแสงกว้าง หรือแฟลชเสริมเพื่อเพิ่มแสงในส่วนที่มีไม่พอ อุปกรณ์กล้องควรดูแลเป็นอย่างดีควรรอบครอบระมัดระวัง เนื่องจากการลงพื้นที่อาจจะมีเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงถึงขั้นขอให้ทุกคนเน้นความปลอดภัยของอุปกรณ์ และตัวเองอย่างดียิ่ง

บรรณานุกรม

กนกรัซต์ ประเสริฐ. *ภาพถ่ายสารคดี (Documentary Photography)*. [ออนไลน์].

สืบค้น 25 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก http://photoartcmu.com/sites/default/files/_ภาพถ่ายสารคดี.pdf

ทีวีไต่เร็ค. (2561). *มนต์เสน่ห์เพลงลูกทุ่ง*. [ออนไลน์]. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก

<https://www.tvdirect.tv/blog/as-music-box-s8>

วิกิพีเดีย. *เพลงลูกทุ่ง*. [ออนไลน์]. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2561. เข้าถึงได้จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/เพลงลูกทุ่ง>

กรมศิลปากร. *หมอลำ*. [ออนไลน์]. สืบค้น 13 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก

<http://www.finearts.go.th/nakhonphanomlibrary/parameters/km/item/หมอลำ>

วิกิพีเดีย. *โรลลิงสโตน*. [ออนไลน์]. สืบค้น 13 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/โรลลิงสโตน>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล นางสาวเอศยา พัทธภักดิ์
 วัน/เดือน/ปีเกิด 15 มิถุนายน พ.ศ. 2538
 ที่อยู่ 51/256 ถนนหทัยราษฎร์ แขวงสามวาตะวันตก
 เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510
 E-mail spmpdgm@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา
 จากโรงเรียนวัดแป้นทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย
 จากโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา ๒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 พ.ศ. 2557 เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้